

Uddannelsesprogram

Hoveduddannelsesforløb i

Arbejdsmedicin

- 1. Arbejdsmedicinsk Klinik, Aarhus Universitetshospital**
- 2. Lungemedicinsk afdeling, Aalborg Universitetshospital**
- 3. Reumatologisk afdeling, Aalborg Universitetshospital**
- 4. Klinik Syd, Aalborg Universitetshospital – Psykiatrien**
- 5. Ikke fastlagt klinisk ansættelse**
- 6. Arbejdsmedicinsk Klinik, Aalborg Universitetshospital**

2014 målbeskrivelsen

Godkendt den 17-03-2017 af DRRLV

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning	3
2. Uddannelsens opbygning.....	4
2.1 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder, herunder organisering af faglige funktioner og læringsrammerne.....	4
3. Kompetencer, lærings- og kompetencevurderingsmetoder samt kurser og forskning	16
3.1 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse.....	16
3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder samt hvordan de anførte kompetencevurderingsmetoder skal anvendes på det enkelte ansættelsessted.....	44
3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning.....	52
4. Uddannelsesvejledning	53
5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse	60
5.1 Evaluer.dk.....	60
5.2 Inspektorrapporter	60
5.3 Regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg.....	61
6. Nyttige kontakter	62

1. Indledning

Specialet Arbejdsmedicin er beskrevet i [målbeskrivelsen](#) hvor også speciallægeuddannelsen er beskrevet. Speciallægeuddannelsens introduktions- og hoveduddannelsesforløb understøttes af regionernes elektroniske styringsredskab for uddannelseslæger og uddannelsesansvarlige i alle specialer i hele Danmark (www.logbog.net). Den elektroniske logbog introduceres ved starten af ansættelsen. På www.logbog.net findes adgang til målbeskrivelse, relevante uddannelsesprogrammer, elementer der understøtter læringsprocessen, samt skemaer til dokumentation for godkendelse af de obligatoriske kompetencemål og kurser, der er betingelse for at opnå speciallægeanerkendelse.

Specielle regionale forhold

Der findes tre arbejdsmedicinske klinikker i Videreuddannelsesregion Nord beliggende på hhv. Aalborg Universitetshospital, Regionshospitalet Herning og Aarhus Universitetshospital. I den arbejdsmedicinske hoveduddannelsen indgår først 1 år på en arbejdsmedicinsk klinik, herefter 2 års sideuddannelse og til sidst 1 år på en anden arbejdsmedicinsk klinik.

Dette uddannelsesprogram beskriver kombinationen Aarhus-Aalborg. Uanset om uddannelseslægen starter på Arbejdsmedicinsk Klinik i Aalborg eller Aarhus omfatter uddannelsesforløbet 6 måneder på Lungemedicinsk afdeling, Aalborg Universitetshospital, 6 måneder på Reumatologisk afdeling, Aalborg Universitetshospital, 6 måneder på Psykiatrisk afdeling, Klinik Syd, Aalborg Universitetshospital - Psykiatrien og endelig en valgfri periode på 6 måneder i henhold til målbeskrivelsen.

De to klinikers aktiviteter og organisering findes uddybende beskrevet på hjemmesiderne <http://www.aalborguh.rn.dk/afsnit-og-ambulatorier/arbejdsmedicinsk-klinik> og <http://www.amkherning.dk/>

I speciallægeuddannelsen bliver der mulighed for at få fokuseret ophold på en dermatologisk afdeling samt en neurologisk afdeling. Der kan desuden suppleres med et fokuseret ophold på en ortopædkirurgisk afdeling.

Klinikkerne modtager henvisninger fra læger, fagforeninger, arbejdsmiljøorganisationer og Arbejdstilsynet samt erklæringsanmodninger fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring.

I samarbejde med Videreuddannelsesregion Syd arrangeres regelmæssige kliniske uddannelsesdage for uddannelseslæger, de såkaldte "returdage".

I Videreuddannelsesregion Nord er iht. bekendtgørelse fra Sundhedsministeriet etableret et tilbud om [individuel karrierevejledning](#) i forbindelse med den lægelige videreuddannelse.

2. Uddannelsens opbygning

Uddannelsens varighed og indhold er beskrevet i målbeskrivelsen. Dette uddannelsesprogram angiver hvordan forløbet udmøntes i det aktuelle uddannelsesforløb, dvs. de konkrete ansættelser: antal, sted og varighed.

I nedenstående blokdiagram er angivet de ansættelsessteder og varigheden af de stillinger som indgår i hoveduddannelsen. Hertil kommer 2 fokuserede ophold i dermatologi og neurologi, samt evt. et fokuseret ophold i ortopædkirurgi.

1. ansættelse	2. ansættelse	3. ansættelse	4. ansættelse	5. ansættelse	6. ansættelse
Arbejdsmedicinsk Klinik, Aarhus Universitetshospital	Lungemedicinsk Afdeling, Aalborg Universitetshospital	Reumatologisk Afdeling, Aalborg Universitetshospital	Klinik Syd, Aalborg Universitetshospital – Psykiatrien	Ansættelse efter aftale (Se Målbeskrivelsen)	Arbejdsmedicinsk Klinik, Aalborg Universitetshospital
12 mdr.	6 mdr.	6 mdr.	6 mdr.	6 mdr.	12 mdr.

2.1 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder, herunder organisering af faglige funktioner og læringsrammerne

Nedenfor findes kort beskrivelse af de ansættelsessteder lægen skal ansættes på i denne del af speciallægeuddannelsen. Beskrivelsen er tilstræbt kort, men kan evt. findes i mere udførlig udgave på ansættelsesstedets hjemmeside ud fra det anførte link.

1. ansættelse: Arbejdsmedicinsk Klinik, Aarhus Universitetshospital

Ansættelsesstedet generelt

Ved afdelingen foretages kliniske arbejdsmedicinske undersøgelser bestående af en diagnostisk udredning, eksponerings- og årsagsvurdering og en vurdering af prognose og forebyggelsesmuligheder. Den diagnostiske udredning foregår i samarbejde med andre kliniske specialer. Klinikken formidler viden om arbejds- og miljømedicinske forhold til en bred vifte af personer og grupper, bl.a. kolleger, andre faggrupper, virksomheder, fagforeninger og politikere. Det er en del af det daglige arbejde og ses som et vigtigt redskab til forebyggelse.

Forskning er en integreret del af det daglige arbejde, og Arbejdsmedicinsk klinik, Aarhus Universitetshospital er en del af Dansk Ramazzini Center (www.ramazzini.dk), som er et murstensløst forskningssamarbejde mellem de 3 arbejdsmedicinske klinikker i Videreuddannelsesregion Nord samt Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet. Alle læger på klinikken er eller bliver involveret i forskningsaktiviteter. For nærmere detaljer se hjemmesiden: <http://www.amkherning.dk/>

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse)

Det er formålet med den arbejdsmedicinske kliniske uddannelse, at uddannelseslægen skal opnå kompetence til at diagnosticere og foretage en årsagsvurdering af mulige arbejds- og miljøbetingede symptomer og sygdomme.

- Ved ansættelsens start tilrettelægges et individuelt introduktionsprogram, tilpasset ud-

dannelseslægens erfarings- og kompetenceniveau.

- Uddannelseslægen har sine egne patienter som ved behov før eller efter konsultationen kan drøftes med en speciallæge. Uddannelseslægen skal se patienter indenfor alle patient kategorier og skal herunder kunne foretage en eksponeringsvurdering med udgangspunkt i en grundig anamneseoptagelse. Uddannelseslægen skal tillige kunne give en vurdering af prognosen for forbliven i arbejde for den enkelte patient og informere om muligheder for at forbedre/bevare chancerne for at blive i et passende arbejde trods sygdom.
- Uddannelseslægen skal se patienter indenfor alle områder, og de sjældnere patientsager visiteres specifikt til uddannelseslægen med henblik på at kunne opfylde målbeskrivelsens kompetencer.
- Uddannelseslægen skal i løbet af det første år af hoveduddannelsen deltage i 10-15 virksomhedsbesøg sammen med Arbejdstilsynet samt planlægge og gennemføre arbejdspladsbesøg i relation til egne patienter. I forbindelse med besøget udfærdiges et virksomhedsnotat. Uddannelseslægen skal stå for risikokommunikation (under supervision af speciallæge) til virksomheder, fagforeninger samt andre interessenter ved at lave tilbagemeldinger efter virksomhedsbesøg, i patientsager samt mundtlige eller skriftlige oplæg til interessenter.
- Under hele forløbet skal uddannelseslægen vejlede gravide kvinder, som henvises til risikovurdering. I gennemsnit drejer det sig 1-2 gravide om måneden.
- Uddannelseslægen besvarer telefonforespørgsler fra patienter, praktiserende læger og borgere via klinikens telefon, som er åben dagligt kl. 8-15, gennemsnitlig 1-2 forespørgsler om ugen.

Konferencer

- Uddannelseslægen fremlægger sine patienter på afdelingens kliniske morgenkonferencer, der foregår tirsdag og torsdag kl. 9-10, om tirsdagen sammen med afdelingens psykologer.
- Én gang i måneden skal uddannelseslægen deltage i én fælles arbejdsmedicinsk dermatologisk videokonference.

Ved konferencerne trænes kliniske og akademiske kompetencer i forhold til udredning og rådgivning af patienterne.

Formaliseret undervisning

Én fredag om måneden skal uddannelseslægen deltage i et lægefaggruppemøde, hvor der efter dagsorden diskuteres kliniske problemstillinger, udredningsprocedurer, undersøgelsesteknikker og ny relevant litteratur. Der indhentes ad hoc. gæster/undervisere fra andre specialer. Det forventes at uddannelseslægen selv fungerer som fremlægger 3-4 gange i løbet af de 12 måneder.

Kurser og kongresser

Ud over de obligatoriske kurser tilstræbes, at uddannelseslægen som minimum deltager i det arbejdsmedicinske årsmøde (2 dage), som betales af klinikken. Herudover relevante kurser og konferencer efter aftale.

Forskning

- Uddannelseslægen skal deltage i afdelingens forskningsforum, der finder sted to fredage i

måned.

Det forventes at uddannelseslægen i løbet af de 12 måneder bliver involveret i forskningsrelaterede projekter, fx udarbejdelse af kasuistik eller et mindre forskningsprojekt. Vejledning foregår via en speciallæge i afdelingen, ofte den kliniske vejleder.

2. ansættelse: Lungemedicinsk Afdeling, Aalborg Universitetshospital

Ansættelsesstedet generelt

Lungemedicinsk afdeling, Aalborg Universitetshospital har grenspecialet medicinske lungesygdomme. Afdelingen er højt specialiseret i specialet. Afdelingen deltager i modtagelsen af akutte patienter med intern medicinske sygdomme. Afdelingen udreder og behandler astma og kronisk obstruktiv lungesygdom, som de to store kroniske sygdomme, hvoraf de fleste patienter ses i ambulatoriet. Her ses også sarcoidosepatienter. I fibroseambulatoriet udredes patienter mistænkt for bl.a. asbestose og silicose. I allergiambulatoriet foretages almindelig allergologisk undersøgelse og behandling, udredning af komplicerede allergiske tilstande, udredning og behandling for insektgiftallergi, provokationsundersøgelser med lægemidler samt undersøgelser vedrørende erhvervsbetingede allergiske sygdomme. På sengeafsnittet ses bl.a. patienter med pneumoni. Derudover udredes patienter mistænkt for lungecancer og lungehindecancer via dagafsnittet. Afdelingen har også et regionalt tuberkuloseambulatorium. For nærmere detaljer se afdelingens hjemmeside: <http://www.aalborguh.rn.dk/afsnit-oq-ambulatorier/lungemedicinsk-afdeling>

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse).

Uddannelseslægens opgaver er primært stuegang og ambulatoriefunktion, samt deltagelse i tværfaglige og interne konferencer. Afdelingen har flere stuegangsteam. Ved stuegang har uddannelseslægen mulighed for supervision ved speciallæge. Uddannelseslægen varetager ambulatoriefunktion hvor der er mulighed for at konferere patienter med speciallæge.

Uddannelseslægen skal have mulighed for selv at udføre spirometri. Herudover deltager uddannelseslægen i en såkaldt "proceduredag" hvor der er mulighed for at overvære priktest, udvidet lungefunktionsundersøgelse, gangtest og provokation for vurdering af hyperreaktivitet. Der vil også være mulighed for at overvære relevante invasive undersøgelser.

Uddannelseslægen deltager i vagtfunktionen efter nærmere aftale.

Fokuseret ophold

I henhold til den arbejdsmedicinske målbeskrivelse anbefales det, at der planlægges et klinisk fokuseret ophold i dermatologi under den lungemedicinske ansættelse. Det er uddannelseslægens ansvar at aftale det fokuserede ophold med de uddannelsesansvarlige overlæger (UAO) på de pågældende afdelinger. Uddannelseslægen skal kort beskrive forløbet af det fokuserede ophold, herunder hvilke hudlidelser der er opnået kendskab til. Beskrivelsen underskrives af uddannelseslægen og UAO på dermatologisk afdeling. Beskrivelsen oploades i logbogen. De dermatologiske kompetencer nr. 18-21 i den arbejdsmedicinske målbeskrivelse skal først godkendes i det sidste år af hoveduddannelsen.

Undervisning

Konferencer

Uddannelseslægen deltager i:

- daglig morgen- og middagskonference i Lungemedicinsk afdeling.
- tværfaglig fælles lungecancerkonference.
- månedlig fibrosekonference og arbejdsmedicinsk konference

Ved konferencerne opnås kompetencer i diagnostik, behandling, prognose og kommunikation.

Formaliseret undervisning

Uddannelseslægen deltager i:

- morgenundervisning i lungemedicinsk afdeling 2-3 gange ugentligt, dels ved de seniore læger i fastlagte emner inden for det lungemedicinske område, dels ved de yngre læger i områder aftalt mellem den yngre læge og hovedvejleder.
- hver tirsdag morgen, kl. 08-08.45, tværfaglig undervisning, Staff-meeting, på Aalborg Universitetshospital.
- månedlig journal-club, hvor yngre læger skiftevis forestår fremlæggelsen af en artikel, under vejledning af afdelingens ph.d.-studerende og den forskningsansvarlige.

Kurser og kongresser

Uddannelseslægen skal have mulighed for fri med løn til deltagelse i de obligatoriske kurser som indgår i hoveduddannelsen i arbejdsmedicin og 2 arbejdsmedicinske "returdage" samt evt. konferencer med relation til forskning/projektarbejde planlagt i samarbejde med Arbejdsmedicinsk Klinik. Herudover er det ønskeligt hvis uddannelseslægen kan deltage i det arbejdsmedicinske årsmøde (2 dage hvert forår).

Forskning

Der forventes ikke deltagelse i forskningsaktiviteter i forbindelse med sideuddannelsen på Lungemedicinsk afdeling.

3. ansættelse: Reumatologisk Afdeling, Aalborg Universitetshospital

Ansættelsesstedet generelt

Reumatologisk afdeling er en intern medicinsk afdeling med speciale i Reumatologi. Afdelingen har regionsfunktion inden for grenspecialet (inflammatoriske led, bindevævs- og vaskulitsygdomme samt rygsygdomme) og varetager desuden specialerelaterede opgaver i relation til patienter fra Aalborg Universitetshospitals optageområde (UL-skanning, ledinjektioner m.m.). Endvidere modtager afdelingen uselekterede patienter med internmedicinske sygdomme, som indlægges via Akut Modtage Afsnit. For nærmere detaljer se afdelingens hjemmeside:

<http://www.aalborguh.rn.dk/afsnit-og-ambulatorier/reumatologisk-afdeling>

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse)

Reumatologisk afdeling har et sengeafsnit og dagafsnit samt et ambulatorium med følgende delafsnit: alment inflammatorisk afsnit, tidlig artrit afsnit, diskusafsnit, UL-afsnit og biologisk afsnit.

Reumatologisk afdeling har vagtfunktion kl. 8-18 på hverdage og kl. 9-15 i weekends og på helligdage. I dette vagtlag deltager de forskellige uddannelseslæger. Der er ingen bagvagtsfunktion, men der vil i dagarbejdstiden være dedikeret en speciallæge med supervisorfunktion (havelågelægen). Der er en beredskabsvagt fra kl. 16.00 - i dette vagtlag deltager alene overlæger.

Uddannelseslægen vil under ansættelsen deltage i følgende funktioner:

- diskus ambulatorium – gennemsnitlig 1-2 gange pr uge.
- dagvagt reumatologisk afd., inkl. eftermiddagsvagt og aftenstuegang 1-2 gange pr uge.
- dagafsnit 1-2 gange pr uge.

Uddannelseslægen arbejde varetages altid sideløbende med en mere erfaren læge. Reumatologisk afdeling har således ingen funktioner, hvor uddannelseslægen varetager kliniske funktioner uden let tilgængelig mulighed for løbende vejledning og supervision af en senior læge

Uddannelseslægens introduktion til Reumatologisk afdeling tilpasses lægens tidligere ansættelser. Første dag vil den nyansatte læge introduceres til afdelingen, præsenteres for kollegaer og vises rundt i afdelingens forskellige afsnit. Lægen introduceres til elektroniske patientjournaler, medicinkort, biokemi, billeddiagnostik, diktering mm. Lægen gives koder til ovenstående. De følgende dage vil lægen introduceres til vagten, stuegangsfunktionen, ambulatoriet og diskusambulatorium. Uddannelseslægen vil få tildelt en vejleder, som vil afholde introduktionssamtale, midtvejssamtale og slutsamtale med uddannelseslægen. Det tilstræbes at denne i løbet af forløbet har kontakt med uddannelseslægens vejleder i det arbejdsmedicinske speciale.

Fokuseret ophold

I henhold til den arbejdsmedicinske målbeskrivelse kan der suppleres med et fokuseret ophold på ortopædkirurgisk afdeling under ansættelsen på reumatologisk afdeling, såfremt dette skønnes nødvendigt af hensyn til målopfyldelsen. Det er uddannelseslægens ansvar at aftale det fokuserede ophold med UAO på de pågældende afdelinger. Uddannelseslægen skal kort beskrive forløbet af det fokuserede ophold, herunder hvilke ortopædkirurgiske lidelser der er opnået kendskab til. Beskrivelsen underskrives af uddannelseslægen og UAO på ortopædkirurgisk afdeling. Beskrivelsen uploades i logbogen. De opnåede ortopædkirurgiske kompetencer nr. 11 i den arbejdsmedicinske

målbeskrivelse skal først godkendes i det sidste år af hoveduddannelsen.

Undervisning

Konferencer

- daglig morgen og middagskonference med deltagelse af alle læger.
- daglig ambulatoriekonference kl. 11.30 med deltagelse af de læger og sygeplejersker, der har funktion i ambulatoriet den pågældende dag.
- daglig røntgenkonference kl. 11.45.
- ugentlig tværfaglig konference på sengeafdelingen.

Ved konferencerne opnås kompetencer i diagnostik, behandling, prognose og kommunikation.

Formaliseret undervisning

- Tirsdag kl. 8.00-8.45 Staff-meeting alternerende med intern afdelingsundervisning med fortrinsvist reumatologiske emner.
- Fredag kl. 8.30-9.00 Intern undervisning ved afdelingens yngre læger. Uddannelseslægen vil komme gennem følgende emner: Evidensbaseret medicin, journal-club, case og valgfrit emne.

Afdelingen deltager i undervisningen af medicinstuderende fra Aarhus Universitet og Aalborg Universitet. Uddannelseslægen gives funktion som tutorlæge for en medicinstuderende under dennes ophold på afdelingen. Uddannelseslægen forventes ligeledes at deltage aktivt i den daglige undervisning af de medicinstuderende.

Kurser og kongresser

Uddannelseslægen gives mulighed for deltagelse i reumatologiske kurser samt UL-undervisning afholdt i afdelingsregi, ved interesse herfor.

Uddannelseslægen får fri med løn til deltagelse i de obligatoriske kurser som indgår i hoveduddannelsen i arbejdsmedicin. Uddannelseslægen gives en uddannelsesdag pr. måned (undtagen sommer- og juleferiemånederne); disse uddannelsesdage kan benyttes til eksempelvis arbejdsmedicinske "returdage", konferencer med relation til forskning/projektarbejde planlagt i samarbejde med Arbejdsmedicinsk Klinik samt det arbejdsmedicinske årsmøde.

Forskning

Der forventes ikke deltagelse i forskningsaktiviteter i forbindelse med sideuddannelsen på Reumatologisk afdeling.

4. ansættelse: Klinik Syd, Aalborg Universitetshospital - Psykiatrien

Ansættelsesstedet generelt

Klinik Syd, Aalborg har hovedfunktion i voksenpsykiatrien for de sydlige ca. 2/3 af Region Nordjylland. Afdelingen er opdelt i 4 søjler (akutte, psykotiske, affektive og ikke-psykotiske lidelser). Såvel de åbne sengeafsnit som ambulante funktioner er diagnoseopdelt. Klinikken er fordelt på to matrikler, Mølleparkvej og Brandevej i Aalborg, men med 7 km's afstand.

De akutte funktioner er dels den psykiatriske skadestue og modtagelse og dels det ene af de to lukkede afsnit. Center for selvmordsforebyggelse med ambulante funktion er også hørende til den akutte søjle.

Det andet lukkede afsnit har overvejende de retspsykiatriske patienter som hører til almenpsykiatrien. Retspsykiatrien består af 2 lukkede sengeafsnit, et retspsykiatrisk ambulatorium og en ambulante mentalobservationsfunktion.

De diagnostiske ambulatorier er dels distriktspsykiatriske funktioner for henholdsvis psykotiske og affektive patienter, dels et opsøgende psykoseteam og derudover forskellige nuancerede ambulante tilbud (individuel og gruppeterapeutisk m.m.), herunder bl.a. psykoterapeutisk klinik for personlighedsforstyrrede, et særskilt ambulante tilbud til dobbeltdiagnose-patienter samt et specialtilbud til unge, der netop har fået en skizofreni-diagnose (OPUS).

For nærmere detaljer se psykiatriens hjemmeside:

<http://www.psykiatri.n.dk/Genveje/Om-Psykiatrien/Klinikker/Klinik-Psykiatri-Syd.aspx>

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse)

Uddannelseslægen er tilknyttet et sengeafsnit eller ambulatorium, evt. 2 forskellige søjler, såfremt det er nødvendigt for at sikre udviklingen af de forskellige kompetencer. Uddannelseslægens daglige arbejde i såvel sengeafsnit som ambulatorier foregår i samarbejde med seniorer læger og andre faggrupper. Arbejdet består i at holde stuegang sammen med sygeplejepersonale, udrede, diagnosticere og behandle patienter, afholde samarbejds møder med pårørende og kommunale kontaktpersoner. Uddannelseslægen udfærdiger forskellige erklæringer. Endvidere består uddannelseslægens opgaver også i at undervise og rådgive personale, fx om psykiatrilovens regler, om medicins virkning og bivirkninger.

Uddannelseslægen indgår i forvagten, en 16 skiftet tilstedeværelsesvagt med 3 vagtformer – dagvagt, aften-nattevagt og en vagt frem til 19.30. Vagtarbejdet består i visitering og modtagelse af akutte patienter samt varetagelse af akutte opgaver på sengeafsnittene.

Fokuseret ophold

I henhold til den arbejdsmedicinske målbeskrivelse anbefales det, at der planlægges et klinisk fokuserede ophold i neurologi under den psykiatriske ansættelse. Det er uddannelseslægens ansvar at aftale det fokuserede ophold med UAO på de pågældende afdelinger. Uddannelseslægen skal kort beskrive forløbet af det fokuserede ophold, herunder hvilke neurologiske lidelser der er opnået kendskab til. Beskrivelsen underskrives af uddannelseslægen og UAO på neurologisk afdeling. Beskrivelsen uploades i logbogen. De neurologiske kompetencer nr. 22-25 i den arbejdsmedicinske målbeskrivelse skal først godkendes i det sidste år af hoveduddannelsen.

Undervisning

Konferencer

- Uddannelseslægen deltager i den daglige morgenkonference hvor der er mulighed for supervision og læring for uddannelseslægerne. Morgenkonferencen er en del af den samlede Klinik Syd. Ved morgenkonferencen er der mulighed for at drøfte kliniske problemstillinger fra vagten (dagens case). Der er ligeledes mulighed for at fremlægge en klinisk problemstilling eller referat af en videnskabelig artikel i kort form.
- Uddannelseslægen forventes at deltage i klinikkens faste mødeaktivitet samt møder med eksterne samarbejdspartnere og deltager i øvrigt i klinikkens lægemøder.

Ved konferencerne opnås kompetencer i diagnostik, behandling, prognose og kommunikation.

Formaliseret undervisning

Klinik Syd har undervisningsforpligtelse over for medicinstuderende, læger i uddannelsesstillinger, øvrige nyansatte lægekolleger og tværfagligt personale.

Der er obligatorisk undervisning for alle læger, hvor psykologer også har mulighed for at deltage:

- Onsdag kl. 13.00-14.00 klinik med fremlæggelse af patient.
- Torsdag kl. 13.30-15.00 undervisning med forskellige kliniske emner. Undervisningen tilrettelægges et semester ad gangen af de uddannelseskoordinerende yngre læger (UKYL)

Kurser og kongresser

Uddannelseslægen skal have mulighed for fri med løn til deltagelse i de obligatoriske kurser som indgår i hoveduddannelsen i arbejdsmedicin og 2 arbejdsmedicinske "returdage" samt evt. konferencer med relation til forskning/projektarbejde planlagt i samarbejde med Arbejdsmedicinsk Klinik. Herudover er det ønskeligt hvis uddannelseslægen kan deltage i det arbejdsmedicinske årsmøde (2 dage hvert forår).

Forskning

Der afholdes forskningsmøder en gang om måneden, men det forventes ikke at uddannelseslægen deltager i forskningsaktiviteter i forbindelse med sideuddannelsen på Psykiatrisk afdeling.

5. ansættelse: Ikke-fastlagt klinisk ansættelse

Denne kliniske ansættelse er ikke fastlagt i uddannelsesprogrammet. Formålet er, at valg af afdeling til klinisk ansættelse kan tilpasses den individuelle uddannelsesprofil og fagområdeønske. Ansættelsen skal dog som udgangspunkt finde sted på en afdeling i Videreuddannelsesregion Nord. Den kliniske ansættelse skal fastlægges senest 12 måneder før ansættelsen. Uddannelseslægen samarbejder med den involverede UAO og får lavet de nødvendige aftaler med den involverede afdeling. De involverede UAO udarbejder i samarbejde et uddannelsesprogram for ansættelsen. Det udarbejdede uddannelsesprogram skal godkendes af specialets postgraduate kliniske lektor.

I målbeskrivelsen for speciallægeuddannelsen i Arbejdsmedicin nævnes vedrørende den ikke-fastlagte kliniske ansættelse (5. ansættelse), at denne fx kan være almen praksis, på en socialmedicinsk enhed, hos arbejdsmiljørådgivere eller på neurologisk og dermatologiske afdelinger. Det er et krav, at arbejdet indebærer patientkontakt, og at kompetencer relevante for specialet opnås. Der er således ikke eksplicite kompetencer hæftet på de seks måneder, men afhængigt af valg af afdeling vil de opnåede kompetencer skulle komplementere eksisterende kompetencer i målbeskrivelsen

6. ansættelse: Arbejdsmedicinsk Klinik, Aalborg Universitetshospital

Ansættelsesstedet generelt

Ved klinikken foretages kliniske arbejdsmedicinske undersøgelser bestående af en diagnostisk udredning, eksponerings- og årsagsvurdering og en vurdering af prognose og forebyggelsesmuligheder. Den diagnostiske udredning foregår i samarbejde med andre kliniske specialer. Klinikken formidler viden om arbejds- og miljømedicinske forhold til en bred vifte af personer og grupper, bl.a. lægekolleger, andre faggrupper, virksomheder, organisationer, myndigheder og politikere. Det er en del af det daglige arbejde og ses som et vigtigt redskab til forebyggelse.

Forskning er en integreret del af det daglige arbejde, og Arbejdsmedicinsk Klinik, Aalborg Universitetshospital er en del af Dansk Ramazzini Center (www.ramazzini.dk) som er et murstensløst forskningssamarbejde mellem de 3 arbejdsmedicinske klinikker i Videreuddannelsesregion Nord samt Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet. Alle læger på klinikken er eller bliver involveret i forskningsaktiviteter. For nærmere detaljer se klinikens hjemmeside:

<http://www.aalborguh.rn.dk/afsnit-og-ambulatorier/arbejdsmedicinsk-klinik>

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse)

Det lægelige arbejde på Arbejdsmedicinsk Klinik, Aalborg Universitetshospital er organiseret omkring patientundersøgelser, enkeltpatienter og gruppeundersøgelser, virksomhedsbesøg, morgenkonferencer og tværfaglige konferencer samt besvarelse af forespørgsler. Alt patientarbejde bliver superviseret speciallæger i form af gennemgang af henvisninger og gennemlæsning af journaler sammen med uddannelseslægen samt ad hoc supervision af uddannelseslægen i forbindelse med patientundersøgelser.

Det lægelige arbejde for uddannelseslægen er organiseret på følgende måde:

- Patientundersøgelser af henviste patienter foregår som regel på Arbejdsmedicinsk Klinik, men kan også foregå på andre afdelinger, som hjemmebesøg, på en virksomhed, især ved gruppeundersøgelser eller som telefonkonsultation. Efter 14 dages introduktionsprogram har uddannelseslægen sine egne patienter.
- Alle henvisninger gennemgås på forhånd sammen med speciallæge.
- Alle journaler gennemlæses og kommenteres af speciallæge.
- Uddannelseslægen fremlægger alle sine patienter på morgenkonference.
- Klinikken er vagtfri, men uddannelseslægen deltager i besvarelse af telefon- og e-mail-forespørgsler fra læger, fagforeninger, virksomheder og borgere. Hvis det drejer sig om konkret rådgivning og/eller personlig rådgivning skrives et kort notat, som fremlægges på førstkomende morgenkonference.
- Hver anden fredag deltager uddannelseslægen i lægefaggruppemøde.

Konferencer

- Morgenkonference afholdes hver dag med deltagelse af alle læger og psykologer. Ved morgenkonferencerne opnås primært kompetencer i årsags og risikovurdering samt basal arbejdsfastholdelse.
- Tværfaglige konferencer med Lungemedicinsk, Billeddiagnostisk, Reumatologisk og Dermatologisk afdeling afholdes hver måned. Ved de tværfaglige konferencer opnås primært kompetencer i diagnostik, behandling og prognose.

Formaliseret undervisning

- Hver anden uge afholdes formaliseret undervisning med systematisk gennemgang af det arbejdsmedicinske pensum med udgangspunkt i lærebogen med i alt 21 undervisningstimer pr. år. Undervisningen som hver gang består af patientcases og oplæg varetages af både speciallæger og uddannelseslæger.
- Hver fredag deltager uddannelseslægen i formaliseret undervisning om aktuelle emner som varetages af klinikens medarbejdere eller af inviterede gæster udefra. Emnerne kan være inden for det kliniske, forskningsmæssige eller administrative område. Uddannelseslægen forventes at undervise mindst én gang i løbet af 12 måneder.

Kurser og kongresser

Ud over de obligatoriske kurser tilstræbes at uddannelseslægen som minimum deltager i det arbejdsmedicinske årsmøde (2 dage) som betales af klinikken. Herudover relevante kurser og konferencer efter nærmere aftale.

Forskning

Arbejdsmedicinsk Kliniks forskning omfatter primært arbejdsrelaterede lungesygdomme og arbejdsrelateret stress samt aldring og fysisk aktivitet.

- Uddannelseslægen deltager i klinikens Forskningsforum hver anden fredag. Der er primært tale om gennemgang af relevante artikler med henblik på bl.a. drøftelse af forskningsmetodik og litteratursøgning. Der kan også være tale om forskningsrelevante oplæg af inviterede gæster udefra.
- Det forventes at uddannelseslægen holder mindst et oplæg i løbet af 12 måneder.
- Det forventes at uddannelseslægen deltager i det årlige Ramazzini seminar med udveksling af forskningserfaringer i mellem medarbejdere på de tre arbejdsmedicinske klinikker og Institut for Folkesundhed på Aarhus Universitet.

Ud over den obligatoriske forskningstræning skal uddannelseslægen i løbet af hoveduddannelsen gennemføre et arbejdsmedicinsk projekt. Projektet kan baseres på allerede indsamlede data, der er egnede til belysning af bestemte hypoteser. Den uddannelsessøgende skal selvstændigt foretage simple analyser vedrørende sammenhænge i data, der belyser de opstillede hypoteser. Projektet skal afrapporteres på et niveau, der svarer til kravene i peer-reviewede tidsskrifter. Kasuistik er sædvanligvis ikke tilstrækkeligt. Uddannelseslægen kan forvente vejledning og supervision fra klinikens kliniske professor.

3. Kompetencer, lærings- og kompetencevurderingsmetoder samt kurser og forskning

3.1 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Kompetencemålene, der skal vurderes og godkendes, er anført i målbeskrivelsen, hvor der angives forslag til læringsmetoder for hver enkelt kompetencevurdering. Målbeskrivelsen indeholder desuden en generel beskrivelse af lærings- og kompetencevurderingsstrategier. (www.dasam.dk eller www.logbog.net)

Checkliste

Nedenstående checkliste angiver de kompetencer speciallægen som minimum skal besidde, med konkretisering af kompetencen, de anbefalede læringsstrategier og de(n) valgte obligatoriske metoder til kompetencevurdering. Kompetencerne og de tilknyttede vurderingsmetoder konkretiseres ved anvendelse af kompetencekort eller anden konkret vejledning, (www.dasam.dk).

I checklisten findes anvisning på i hvilke delansættelser og hvornår de enkelte kompetencemål skal godkendes. Kompetencegodkendelsen er fordelt efter sværhedsgrad, kompleksitet mm. Læringsrammer og kompetencevurderingsmetoder er valgt for den enkelte ansættelse. Kompetencevurderingsmetodernes gennemførelse i det konkrete ansættelsessted er ligeledes beskrevet.

3.4.4 Anden klinisk uddannelse

Kompetencer			Læringsstrategier, anbefaling	Kompetencevurderingsmetoder obligatorisk(e)	1 og 6: Arbejdsmedicin, 2: Lunge- medicin, 3: Reumatologi, 4: Psyki- atri og 5: Valgfri					
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusive lægeroller)			Angiv i 3-måneders intervaller, fx 1-3, hvornår kompetencen forventes godkendt og under hvilken ansættelse					
	Intern medicin	Medicinsk ekspert / lægefaglig			1	2	3	4	5	6
1	Diagnostik behandling og prognose	1) foretage diagnostisk udredning med fokus på relevante differentialdiagnoser ved selvstændigt at ordinere og fortolke svar på almindelige parakliniske undersøgelser 2) fremsætte præliminær diagnose 3) angive overordnede behandlingsmuligheder og medvirke til at iværksætte behandling 4) angive prognose for sygdomsudviklingen med fokus på betydning for funktionsniveau - for hyppigt forekommende lidelser indenfor: 1) endokrinologi 2) kardiologi 3) infektionsmedicin 4) gastroenterologi	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde Selvstudium	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb						
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> Generelle kompetencer som opnås gennem de somatiske forløb i sideuddannelsen </div>						X	X		X	
						X	X		X	
						X	X		X	
						X	X		X	

	Lungemedicin	Medicinsk ekspert / lægefaglig			1	2	3	4	5	6
2	Diagnostik behandling og prognose	<p>1) foretage diagnostisk udredning med fokus på relevante differentialdiagnoser ved selvstændigt at ordinere og fortolke svar på almindelige parakliniske undersøgelser</p> <p>2) fremsætte præliminær diagnose</p> <p>3) angive overordnede behandlingsmuligheder og medvirke til at iværksætte behandling</p> <p>4) angive prognose med fokus på funktionsniveau for følgende tilstande:</p> <p>1) pneumoni</p> <p>2) astma</p> <p>3) kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL)</p> <p>4) restriktive lungesygdomme, herunder silicose og asbestose*</p> <p>5) allergisk alveolit*</p> <p>6) Lungecancer og mesotheliom</p> <p>7) Sarkoidose*</p>	<p>Mesterlære under deltagelse i:</p> <p>- Ambulatoriearbejde</p> <p>Selvstudium</p>	<p>Observation under udførelse af opgaver</p> <p>Gennemgang af patientforløb</p> <p>Godkendt Kompetencekort 1</p> <p>*Hvis patienter med disse sygdomme ikke ses, kan kompetencen opnås ved gennemgang af journaler</p>		4-6				

3		Udføre og tolke spirometri inkl. reversibilitetstest	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb		1-3				
4		Stille indikation for og vejlede i peak-flow-monitorering, samt aflæse og fortolke resultatet	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb		1-3				
5		Stille indikation for og tolke svar på uspecifik bronchial provokationstest	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb		1-3				
6		Stille indikation for udredning af specifikke allergier (herunder priktest og specifik IgE)	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb		1-3				
7		Tolke undersøgelse for præciperende antistoffer	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb		1-3				
8		Stille indikation for og tolke udvidet lungefunktionsundersøgelse med diffusionstest	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb		1-3				
10		Klassificere KOL og astma mht. sværhedsgrad	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb		1-3				

	Reumatologi	Medicinsk ekspert/lægefaglig			1	2	3	4	5	6
11	Diagnostik behandling og prognose	<p>1) foretage diagnostisk udredning med fokus på relevante differentialdiagnoser ved selvstændigt at ordinere og fortolke svar på almindelige parakliniske undersøgelser</p> <p>2) fremsætte præliminær diagnose</p> <p>3) angive overordnede behandlingsmuligheder og medvirke til at iværksætte behandling</p> <p>4) angive prognose med fokus på funktionsniveau for følgende tilstande:</p> <p>1) hofteartrose</p> <p>2) knæartrose</p> <p>3) håndartrose</p> <p>4) skulderlidelser, herunder rotator cuff og periartrose</p> <p>5) nakkelidelser, herunder osteartrose og diskusprolaps</p> <p>6) lænderyglidelser</p> <p>7) albue- og håndledslidelser</p> <p>8) diffuse smertetilstande i bevægeapparatet</p> <p>9) inflammatoriske artriter</p> <p>10) arthritis urica</p>	<p>Mesterlære under deltagelse i:</p> <p>- Ambulatoriearbejde</p> <p>Selvstudium</p>	<p>Observation under udførelse af opgaver</p> <p>Gennemgang af patientforløb</p>			4-6			
12		Gennemføre klinisk undersøgelse for kraft, bevægelighed, funktion og ømhed af nakke, ryg, over- og underekstremiteter	<p>Mesterlære under deltagelse i:</p> <p>- Ambulatoriearbejde</p>	<p>Kompetencekort for de specifikke ledundersøgelser</p> <p>Godkendt Kompetencekort 2</p>			1-3			

13		Undersøge for nerverodstryk og medulla-påvirkning	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde	Godkendt Kompetencekort 3			1-3			
14		Skelne mellem lokale og systemiske, reumatologiske lidelser	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb			1-3			

NB! De arbejdsmedicinske kompetencer vedr. reumatologiske sygdomme, herunder eksponerings- og årsagsvurdering, skal først godkendes i det sidste år af hoveduddannelsen.

	Psykiatri	Medicinsk ekspert / lægefaglig			1	2	3	4	5	6
15	Diagnostik behandling og prognose	<p>1) Have kendskab til diagnostik med fokus på relevante differentialdiagnoser, herunder selvstændigt at ordinere og fortolke svar på almindelige parakliniske undersøgelser. Skal kunne gennemføre et relevant psykiatrisk interview, afpasset patientens tilstand og de givne omstændigheder, således at patientens situation bliver belyst fra et biomedicinsk, psykologisk og socialt perspektiv. Skal have kendskab til de vigtigste diagnostiske instrumenter</p> <p>2) have kendskab til indholdet i en objektiv psykiatrisk undersøgelse og på den baggrund kunne udføre en sådan undersøgelse</p> <p>3) kunne opstille og revidere diagnostiske overvejelser i forbindelse med nedennævnte diagnoser</p> <p>4) angive overordnede behandlingsmuligheder såvel mht. psykofarmakologisk og psyko-terapeutisk behandling, samt fysisk træning og medvirke til at iværksætte behandling</p>	<p>Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde</p> <p>Selvstudium</p>	<p>Observation under udførelse af opgaver</p> <p>Gennemgang af patientforløb</p> <p>Godkendt Kompetencekort 4</p>				4-6		

		5) angive prognose med fokus på funktionsniveau for følgende tilstande: 1) Depression 2) Angst 3) Posttraumatisk stresstilstand (PTSD) 4) Længerevarende belastningstilstande 5) Somatoforme tilstande 6) Personlighedsforstyrrelser						4-6 4-6 4-6 4-6 4-6 4-6		
16		Have kendskab til kommunikationsprincipper vedr. psykiatriens læge-patient forhold og kunne anvende disse i patient-samtaler	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb				1-3		
17		Have kendskab til brug af relevante værktøjer og skalaer til vurdering af sygdommens sværhedsgrad, f.eks. Hamilton depressions score.	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb				1-3		

NB! De arbejdsmedicinske kompetencer vedr. psykiatriske lidelser, herunder eksponerings- og årsagsvurdering, skal først godkendes i det sidste år af hoveduddannelsen.

	Dermatologi	Medicinsk ekspert / lægefaglig			1	6
18	Diagnostik behandling og prognose	1) Have kendskab til diagnostisk udredning med fokus på relevante differentialdiagnoser 2) Have kendskab til almindelige parakliniske undersøgelser 3) Have kendskab til overordnede behandlingsmuligheder 4) Have kendskab profylaktiske tiltag 5) Have kendskab til prognose med fokus på funktionsniveau for følgende lidelser: 1) kontakteksem 2) urticaria 3) hudens benigne og maligne tumorer 4) atopiske hudlidelser 5) andre hudlidelser der kan illudere arbejdsbetingede hudlidelser: f.eks. seborrhoisk dermatit, rosacea, psoriasis, dematomykoser	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde Selvstudium	Gennemgang af patientforløb		4-6 4-6 4-6 4-6 4-6
19		Redegøre for den teoretiske baggrund for mekanismer ved opståen af kontakteksem	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde Selvstudium	Gennemgang af patientforløb		1-3
20		Kende redskaber til at differentiere mellem erhvervsbetingede og ikke-erhvervs-betingede kontakteksemmer	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde Selvstudium	Gennemgang af patientforløb		1-3
21		Stille indikation for og tolke lappeprøver	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde Selvstudium	Gennemgang af patientforløb		1-3

	Neurologi	Medicinsk ekspert / lægefaglig			1	6
22	Diagnostik behandling og prognose	1) have kendskab til diagnostisk udredning med fokus på relevante differentialdiagnoser 2) have kendskab til almindelige parakliniske undersøgelser 3) have kendskab til overordnede behandlingsmuligheder 4) have kendskab til prognose med fokus på funktionsniveau for følgende lidelser: 1) demens 2) hovedpine 3) perifere neuropatier 4) cerebrovaskulære sygdomme	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde	Gennemgang af patientforløb		4-6 4-6 4-6 4-6
23		Gennemføre klinisk neurologisk undersøgelse	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb Godkendt Kompetencekort 5		1-3 1-3
24		Stille indikation for og tolke neuropsykologisk undersøgelse	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde	Gennemgang af patientforløb		1-3
25		Stille indikation for og tolke neurofysiologisk undersøgelse	Mesterlære under deltagelse i: - Ambulatoriearbejde	Gennemgang af patientforløb		1-3

	Patient-kommunikation	<i>Kommunikator</i>			1	2	3	4	5	6
26		Etablere og håndtere samtaler i situationer som omhandler alvorlige sygdomme eller krisesituationer	Mesterlære i klinisk arbejde	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb	10-12					
27		Disponere og styre en samtale i forhold til tid og mål	Mesterlære i klinisk arbejde	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb	10-12					
	Samarbejde	<i>Samarbejder</i>			1	2	3	4	5	6
28		Samarbejde med andre lægelige specialer i udredningsarbejdet	Mesterlære i klinisk arbejde	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb	10-12					

Klinisk arbejdsmedicin

Under ansættelsen i Hoveduddannelse skal uddannelseslægen, under de arbejdsmedicinske ansættelser, observeres af vejleder/speciallæge under mindst 2 patientundersøgelser pr ansættelsessted.

Kompetencer			Læringsstrategi(er), anbefaling	Kompetencevurderings-metode(r), obligatorisk(e)		
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusive lægerolle)				
	Arbejdsmedicin	Medicinsk ekspert / lægefaglig			1	6
	Diagnostik, årsagsvurdering og prognose	Kunne foretage: 1) diagnostisk udredning og differentialdiagnostik (i samarbejde med relevante specialer) 2) erhvervsanamnese 3) eksponeringsvurdering 4) årsagsvurdering 5) vurdering af arbejdsevne og prognose ved følgende lidelser:	Mesterlære i klinisk arbejde Teoretisk undervisning Selvstudium	<i>Observation under udførelse af opgaver</i> <i>Gennemgang af patientforløb</i> Godkendt Kompetencekort 6 & 7 (1. år) Godkendt Kompetencekort 8 (2. år)	10-12	10-12
29		Lungemedicin og allergologi: 1) astma 2) rhinit/rhinoconjunctivit 3) allergisk alveolit 4) KOL 5) restriktiv lungelidelse, herunder asbestose og silikose 6) pleurale plaques 7 Instruere i og tolke peak-flowmonitorering mhp at vurdere arbejdsrelation	Mesterlære i klinisk arbejde Teoretisk undervisning Selvstudium Kursus	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb		1-3 1-3 1-3 1-3 1-3 1-3 1-3

30		<p>Reumatologi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) lænderyglidelser 2) lidelser i nakke-skulderåg 3) skulderlidelser 4) albue- og håndlidelser 5) hofte- og knælidelser 6) diffuse smertetilstande i bevægeapparatet 	<p>Mesterlære i klinisk arbejde</p> <p>Teoretisk undervisning</p> <p>Selvstudium</p> <p>Kursus</p>	<p>Observation under udførelse af opgaver</p> <p>Gennemgang af patientforløb</p>		<p>4-6</p> <p>4-6</p> <p>4-6</p> <p>4-6</p> <p>4-6</p> <p>4-6</p>
31		<p>Psykiatri:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) psykiske belastningstilstande 2) depression og angst 3) posttraumatisk belastningstilstand (PTSD) 4) somatiserende tilstande 	<p>Mesterlære i klinisk arbejde</p> <p>Teoretisk undervisning</p> <p>Selvstudium</p> <p>Kursus</p>	<p>Observation under udførelse af opgaver</p> <p>Gennemgang af patientforløb</p>		<p>7-9</p> <p>7-9</p> <p>7-9</p> <p>7-9</p>
32		<p>Dermatologi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) håndeksem (irritativt/allergisk) 2) urticaria 	<p>Mesterlære i klinisk arbejde</p> <p>Teoretisk undervisning</p> <p>Selvstudium</p>	<p>Observation under udførelse af opgaver</p> <p>Gennemgang af patientforløb</p>		<p>4-6</p> <p>4-6</p>
33		<p>Neurologi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) toksisk encephalopati 2) karpaltunnelsyndrom 3) morbus Raynaud, vibrationsbetinget <p>Herunder:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4) stille indikation for og kunne tolke svaret på en kuldeprovokationsundersøgelse 5) stille indikation for og kunne tolke neuropsykologisk undersøgelse ved udredning af toksisk encephalopati 	<p>Mesterlære i klinisk arbejde</p> <p>Teoretisk undervisning</p> <p>Selvstudium</p>	<p>Observation under udførelse af opgaver</p> <p>Gennemgang af patientforløb</p>		<p>1-3</p> <p>1-3</p> <p>1-3</p> <p>1-3</p> <p>1-3</p>

34		<p>Andre lidelser:</p> <p>1) indeklimalrelaterede symptomer</p> <p>2) "multiple chemical sensitivity"/ duftoverfølsomhed</p> <p>3) cancersygdomme*</p> <p>4) infektionssygdomme*</p> <p>5) høreskader*</p> <p>6) følger efter kemiske forgiftninger*</p> <p>*For disse tilstande foretages ikke diagnostisk udredning, men alene en vurdering af eksponering og arbejdsrelateret årsagssammenhæng</p>	<p>Mesterlære i klinisk arbejde</p> <p>Teoretisk undervisning</p> <p>Selvstudium</p>	<p>Observation under udførelse af opgaver</p> <p>Gennemgang af patientforløb</p>		<p>7-9</p> <p>7-9</p> <p>10-12</p> <p>10-12</p> <p>10-12</p> <p>10-12</p>
	Arbejdsfastholdelse og socialmedicinsk vejledning	Medicinsk ekspert / lægefaglig			1	6
35		<p>Give socialmedicinsk vejledning til patient, arbejdsplads og jobcenter i form af handlemuligheder ved nedsættelse af erhvervsevnen, eksempelvis erhvervsvejledning, hjælp til arbejdsfastholdelse, råd i forhold til pensionering, flexjob mm., herunder kunne tage kontakt til, samarbejde med og henvise til relevante instanser</p>	<p>Mesterlære i klinisk arbejde</p> <p>Teoretisk undervisning</p> <p>Selvstudium</p>	<p>Observation under udførelse af opgaver</p> <p>Gennemgang af patientforløb</p> <p>Godkendt Kompetencekort 9 (2. år)</p>		<p>4-6</p> <p>10-12</p>
36		<p>Give vejledning til arbejdsgiver om fremtidige skånebehov skriftligt eller ved rundbordssamtale.</p>	<p>Mesterlære i klinisk arbejde</p> <p>Teoretisk undervisning</p> <p>Selvstudium</p>	<p>Observation under udførelse af opgaver</p> <p>Gennemgang af patientforløb</p>		7-9

	Vurdering og rådgivning af gravide	Medicinsk ekspert / lægefaglig			1	6
37		Foretage vejledning af gravide på baggrund af risikovurdering for fosterskader i arbejdsmiljøet	Mesterlære i klinisk arbejde Teoretisk undervisning Selvstudium	Observation under udførelse af opgaver. Gennemgang af patientforløb Godkendt Kompetencekort 10	10-12 10-12	
	Helbredsundersøgelser i henhold til bekendtgørelser	Medicinsk ekspert / lægefaglig / administrator / Organisator			1	6
38		Have kendskab til direktiver, bekendtgørelser mv. om nat-arbejde, arbejde med bly mv. og kendskab til håndtering af helbredsundersøgelser i denne sammenhæng	Mesterlære i det kliniske arbejde Selvstudium	Vurdering af gennemført opgave		4-6
	Gruppeundersøgelse	Medicinsk ekspert / lægefaglig, Leder / administrator / Organisator			1	6
39		Selvstændigt planlægge og gennemføre en gruppeundersøgelse	Mesterlære i klinisk arbejde Teoretisk undervisning Selvstudium Tildeling af opgaver	Vurdering af gennemført opgave Godkendt Kompetencekort 11		4-6 10-12
	Rådgivning om risikoreduktion	Sundhedsfremmer			1	6
40		Rådgive patienter om risikofaktorer og beskyttende faktorer i arbejde og miljø, ved livsstil og samspillet mellem disse, og angive muligheder for at ændre disse	Mesterlære i klinisk arbejde Teoretisk undervisning Selvstudium	Observation under udførelse af opgaver Vurdering af gennemført opgave		10-12

41		Varetage ekstern rådgivning om almindeligt forekommende arbejdsmedicinske spørgsmål, f.eks. ved telefonisk eller skriftlig rådgivning.	Mesterlære i klinisk arbejde Teoretisk undervisning Selvstudium	Observation under udførelse af opgaver Vurdering af gennemført opgave		4-6
	Initiere forebyggelse på arbejdspladsen	<i>Sundhedsfremmer</i>			1	6
42		Initiere relevante forebyggelsestiltag, når der ved patientundersøgelsen identificeres risikofaktorer i arbejdsmiljøet. Herunder foreslå relevante tiltag og vejlede patienten om inddragelse af arbejdsmiljørepræsentant, sikkerhedsleder, sikkerhedsudvalg/ MED-udvalg, Arbejdstilsynet eller Arbejds miljørådgiver. Om nødvendigt rette henvendelse til Arbejdstilsynet efter aftale med patienten.	Mesterlære i klinisk arbejde Teoretisk undervisning Selvstudium	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb		7-9
	Vurdere behov for udredning	<i>Sundhedsfremmer</i>			1	6
43		Vurdere om der er behov for iværksættelse af mere generelt udredningsarbejde såvel med udgangspunkt i det enkelte sygdomstilfælde som ved mere generel sygdomsforekomst	Mesterlære i klinisk arbejde Teoretisk undervisning Selvstudium	Observation under udførelse af opgaver Vurdering af gennemført opgave		10-12

	Vidensformidling	<i>Kommunikator</i>			1	6
44		Kommunikere sin viden til både patient og pårørende samt til ikke lægefaglige instanser på en let forståelig og brugbar måde	Mesterlære i klinisk arbejde Teoretisk undervisning Selvstudium	Observation under udførelse af opgaver Vurdering af gennemført opgave		4-6
	Administration og ledelse	<i>Leder / administrator / organisator</i>			1	6
45		Kende og forholde sig til kriterier for Arbejdsskadeforsikringssystemets anerkendelse af arbejdsbetingede lidelser	Mesterlære i klinisk arbejde Teoretisk undervisning Selvstudium	Observation under udførelse af opgaver Vurdering af gennemført opgave	10-12	
46		Udfærdige attester og erklæringer til sociale myndigheder, forsikringsselskaber og Arbejdsskadestyrelsen	Mesterlære i klinisk arbejde Teoretisk undervisning Selvstudium	Observation under udførelse af opgaver Vurdering af gennemført opgave		4-6
47		Udfærdige kliniske vejledninger/instrukser f.eks. til ARMONI	Tildeling af opgave	Vurdering af gennemført opgave		1-3
48		Have kendskab til projektledelse og kunne lede og organisere en gruppeundersøgelse eller andet udredningsarbejde/projekt	Mesterlære i klinisk arbejde Teoretisk undervisning Selvstudium Tildeling af opgaver. Kursus	Vurdering af gennemført opgave		7-9

	Etik og fortrolighed mm.	Professionel			1	6
49		Anvende relevante administrative regler og love i sundhedssystemet samt lægetiske regler mhp. retningslinjer for klinisk praksis, herunder indhentning og videregivelse af oplysninger, indhentning af informeret samtykke, overholdelse af tavshedspligt, håndtering af interessekonflikter, ressourceallokering og videnskabsetik.	Mesterlære i klinisk arbejde Teoretisk undervisning Selvstudium Kursus	Observation under udførelse af opgaver Gennemgang af patientforløb Godkendt kursus		7-9
	Ressourcestyring	Professionel			1	6
50		Administrere egne ressourcer og egen tid i forhold til at afbalancere det kliniske arbejde i forhold til formidlingsopgaver, forebyggelse samt forskning og udvikling	Mesterlære i klinisk arbejde	Vurdering af gennemførte opgaver		4-6
	International arbejdsmedicin	Professionel			1	6
51		Kendskab til international arbejdsmedicin og U-landsforhold, herunder: -regulering og organisering af arbejdsmiljøforhold under forskellige samfundsforhold -globaliseringens betydning for arbejdsmiljøforholdene -forebyggelsesstrategier under svagt regulerede forhold	Teoretisk undervisning Kursus	Godkendt kursus		

Eksponeringsbeskrivelse og vurdering

Grundlaget for at kunne foretage årsags- og risikovurderinger er et detaljeret kendskab til eksponeringen i det relevante miljø. Eksponeringsbeskrivelsen og –vurderingen kan omfatte kemiske, fysiske, biologiske, ergonomiske samt psykosociale påvirkninger. Der anvendes derfor meget forskellige metoder til indsamling og vurdering af eksponeringsoplysninger. Erhvervsanamnesen er den kliniske arbejdsmedicins mest brugte metode til at kortlægge arbejdsmiljøets påvirkninger. Erhvervsanamnesen beskriver kronologisk de forskellige ansættelsesforhold, arbejdsopgaver og dertil hørende eksponeringer. Erhvervsanamnesen forudsætter et omfattende kendskab til virksomheder og brancher, både historisk og aktuelt.

Efter endt speciallægeuddannelse skal den uddannelsessøgende læge kunne:

Kompetencer			Læringsstrategi(er), anbefaling	Kompetencevurderingsmetode(r), obligatorisk(e)		
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusive lægeroller)				
	Optage en erhvervsanamnese og foretage eksponeringsvurdering inden for flg. områder:	Medicinsk ekspert / lægefaglig			1	6
52	Kemiske	Eksponeringsveje 1) Gasser- og aerosoler 2) Støv og fibre 3) Procesvurdering (kemisk omdannelse)	Kursus Mesterlære Tildeling af opgaver/sagsforløb	Godkendt kursus Vurdering af patientforløb/sagsforløb omfattende mindst 2 af de nævnte kategorier		7-9 7-9 10-12
53	Kemiske	Eksponeringsveje 1) Hudoptagelse 2) Indånding 3) Peroral indtagelse 4) Passage af placenta barriere	Kursus Mesterlære Tildeling af opgaver/sagsforløb	Godkendt kursus Vurdering af patientforløb/sagsforløb omfattende mindst 2 af de nævnte kategorier		7-9 7-9 7-9 7-9

54	Fysiske	<ul style="list-style-type: none"> 1) Hånd/armvibrationer 2) Helkropsvibrationer 3) Støj 4) Temperatur og træk 5) Elektromagnetisk stråling* 6) Ioniserende stråling* 7) Basalt kendskab til ventilationsanlæg 	Kursus Mesterlære Tildeling af opgaver/sagsforløb	Godkendt kursus Vurdering af patientforløb/sagsforløb omfattende mindst 2 af de nævnte kategorier	10-12	<ul style="list-style-type: none"> 4-6 4-6 4-6 4-6 10-12 10-12
55	Ergonomiske	<ul style="list-style-type: none"> 1) Repetitivitet 2) Kraft 3) Arbejdsstillinger 4) Statisk belastning 	Kursus Mesterlære Tildeling af opgaver/sagsforløb	Godkendt kursus Vurdering af patientforløb/sagsforløb		<ul style="list-style-type: none"> 4-6 4-6 4-6 4-6
56	Biologiske	<ul style="list-style-type: none"> 1) Smittefarlige mikroorganismer 2) Allergener 	Kursus Mesterlære Tildeling af opgaver/sagsforløb	Godkendt kursus Vurdering af patientforløb/sagsforløb		<ul style="list-style-type: none"> 7-9 7-9
57	Psykosociale faktorer	<ul style="list-style-type: none"> 1) Arbejdstid 2) Arbejdsbelastning 3) Kvalitative krav 4) Indflydelse 5) Støtte 6) Effort/reward 7) Mobning/chikane 8) Vold og trusler 9) Interpersonelle konflikter 	Kursus Mesterlære Tildeling af opgaver/sagsforløb	Godkendt kursus Vurdering af patientforløb omfattende mindst 3 af de nævnte kategorier		<ul style="list-style-type: none"> 4-6 4-6 4-6 4-6 4-6 4-6 4-6 4-6 4-6

58	Kombinerede	Indeklima	Mesterlære Tildeling af opgaver/sagsforløb Teoretisk kursus	Vurdering af patientforløb/sagsforløb		7-9
		<i>Medicinsk ekspert / lægefaglig, Akademiker / forsker og underviser, Professionel</i>			1	6
59	Kunne anvende forskellige metoder til at indsamle oplysninger om påvirkninger i et arbejdsmiljø	1) Indhente og vurdere arbejdspladsbrugsanvisninger og datablade, herunder receptur- oplysninger på kemiske produkter 2) Bedømme muligheder og begrænsninger ved brug af spørgeskemateknik til eksponeringsbeskrivelse	Mesterlære Tildeling af opgaver/sagsforløb Selvstudium	Gennemgang af patientforløb/sagsforløb		4-6 4-6
		<i>Akademiker / forsker og underviser</i>			1	6
60	Anvende relevante databaser	fx Medline (pubmed), Toxnet, vibrationsdatabaser, Reprotox	Mesterlære Tildeling af opgaver/sagsforløb	Gennemgang af patientforløb/sagsforløb	10-12	

*Disse eksponeringer er ikke hyppigt forekommende. Det vil derfor være tilstrækkeligt at kunne redegøre for dosis-responsforhold, virkningsmekanismer og helbredsskadelige virkninger af påvirkningen

Kendskab til Arbejdstilsynet og arbejdsplads/branchekendskab

Kompetencer			Læringsstrategi(er), anbefaling	Kompetencevurderingsmetode(r), obligatorisk(e)		
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusive lægeroller)				
		Medicinsk ekspert / lægefaglig, professionel			1	6
61	Have kendskab til og forståelse for Arbejdstilsynets funktioner	1) Arbejdstilsynets myndighedsområde og juridiske grundlag, 2) Relevante bekendtgørelser, mv. 3) Arbejdstilsynets organisation 4) Arbejdstilsynets praksis, tilsyns- og reaktionsformer.	Virksomhedsbesøg sammen med og eventuelt fokuseret ophold i Arbejdstilsynet iflg. uddannelsesprogram aftalt med Arbejdstilsynet. (se www.dasam.dk eller www.armoni.dk) Selvstudium	Vurdering af gennemførte opgaver. Udfyldte virksomhedsbesøgsrapporter.		7-9 7-9 7-9 7-9
		Medicinsk ekspert / lægefaglig			1	6
62	Virksomhedsbesøg under supervision	Igennem virksomhedsbesøg kvalificere eksponeringsvurderingen i forbindelse med patientudredning. Have kendskab til arbejdsforholdene indenfor de i den aktuelle region største brancher.	Selvstændigt planlægge, gennemføre og afrapportere mindst 5 virksomhedsbesøg under supervision.	Observation under udførelse af opgaver Vurdering af sagsforløb Godkendt Kompetencekort 12		7-9 10-12

1.1.1 Årsags- og risikovurdering

En årsagsvurdering defineres som vurdering af, om der ud fra kendskab til eksponering og diagnose er en sandsynlig sammenhæng mellem den pågældende eksponering og påviste sygdomme eller symptomer. Ved risikovurdering bedømmes sandsynligheden for at en given eksponering kan medføre en given helbredsskade på kort eller lang sigt, eller vil kunne påvirke prognosen.

Efter endt speciallægeuddannelse skal den uddannelsessøgende læge kunne:

Kompetencer			Læringsstrategi(er), anbefaling	Kompetencevurderingsmetode(r), obligatorisk(e)		
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusive lægeroller)				
		Medicinsk ekspert / lægefaglig, professionel			1	6
63	Generelle principper for årsags- og risikovurdering	A) Vurdere risikomål: Relativ risiko, absolut risiko, ætiologisk fraktion B) Redegøre for grundlæggende virkningsmekanismer. C) Tolke og sammenfatte resultater af in vitro forsøg, dyreforsøg og humane data i forhold til den konkrete problemstilling D) Anvende forskellige acceptkriterier afhængig af sammenhængen, f.eks. forebyggelse, anmeldelse eller grænseværdier. For følgende områder: 1) Kemiske påvirkninger 2) Fysiske påvirkninger 3) Ergonomiske påvirkninger 4) Biologiske påvirkninger 5) Psykologiske påvirkninger	Kursus Tildeling af opgaver/sagsforløb	Godkendt kursus Vurdering af gennemført opgave		7-9 7-9 7-9 7-9 7-9

64	Kemiske årsags- og risikovurderinger	Redegøre for grundlæggende toksikologi	Kursus Tildeling af opgaver	Godkendt kursus Vurdering af patientforløb		7-9
65	Fysisk årsags- og risikovurdering	Vurdere påvirkninger sammenholdt med naturligt forekommende påvirkninger, f.eks. baggrundsstråling	Kursus	Godkendt kursus		
66	Ergonomisk årsags- og risikovurdering	Redegøre for virkningsmekanismer, inklusive betydning af arbejdsstilling, hyppighed og kraftanvendelse ved bevægelser samt betydning af restitution og inaktivitet	Kursus Tildeling af opgaver	Godkendt kursus Gennemgang af patientforløb		7-9
67	Biologisk årsags- og risikovurdering	A) Kende virkningsmekanismer inkl. Infektioner, toksisk og allergisk påvirkning B) Tolke kontrollerede biologiske forsøg, fx klimakammerforsøg	Kursus Tildeling af opgaver	Godkendt kursus Gennemgang af patientforløb		7-9
68	Psykologisk risikovurdering	Redegøre for betydningen af kendte risikofaktorer og samspillet med individets ressourcer og copingstrategier	Kursus Tildeling af opgaver	Godkendt kursus Gennemgang af patientforløb		10-12
69	Tværgående årsags- og risikovurdering	A) Vurdere multiple effekter af påvirkning, f.eks. skiftehold B) Vurdere multiple påvirkninger, f.eks. ved indeklime eller gravide	Kursus Tildeling af opgaver Deltagelse i konferencer Planlægge og gennemføre virksomhedsbesøg	Godkendt kursus Gennemgang af patientforløb		10-12
70	Individuel sårbarhed	Redegøre for individuel sårbarhed: Genetik, herunder atopi, alder, social ulighed, inaktivitet	Kursus	Godkendt kursus		

		<i>Kommunikator</i>			1	6
71	Risikokommunikation	Foretage risikokommunikation under hensyntagen til forskellige risikopfattelser	Kursus Mesterlære	Godkendt kursus Observation af patientundersøgelse eller formidlingsopgave.		7-9
		<i>Sundhedsfremmer, Kommunikator</i>			1	6
72	Risikohåndtering	Foretage konkret Risikohåndtering	Kursus Mesterlære Tildeling af opgaver, f.eks. gravidvurderinger, anbefaling af sikkerhedsforanstaltninger	Godkendt kursus Vurdering af gennemført opgave.		7-9

1.1.2 Formidling og undervisning

Læger, der arbejder inden for det arbejds- og miljømedicinske område, opnår gennem det patientrelaterede arbejde, opgaver på virksomhederne, litteraturstudier og forskning en betydelig viden om miljøets, herunder arbejdsmiljøets, betydning for sygdom og sundhed. For at denne viden kan anvendes mhp. forebyggelse skal speciallægen kunne formidle den til kolleger, andre faggrupper, virksomheder og samfund ved undervisning, på møder samt skriftligt. Formidlingen skal tilpasses modtagernes faglige og sproglige forudsætninger.

Efter endt speciallægeuddannelse skal den uddannelsessøgende læge kunne:

Kompetencer			Læringsstrategi(er), anbefaling	Kompetencevurderingsmetode(r), obligatorisk(e)		
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusive lægeroller)				
		<i>Akademiker / forsker og underviser, kommunikator</i>			1	6
73	Undervisning	Planlægge og gennemføre undervisning af medicinstuderende, af læger i andre specialer, af uddannede og studerende inden for de mellem-lange sundhedsuddannelser (sygeplejerske, ergo- og fysioterapeut, bioanalytiker) eller på tillidsmandskurser, sikkerhedskurser, mm. for faglærte og ufaglærte indenfor alle faggrupper.	Tildeling af opgaver Mesterlære	Vurdering af gennemførte opgaver		7-9
		<i>Kommunikator</i>			1	6
74	Formidling	Planlægge og holde oplæg samt være meddebattør ved møder på arbejdspladser, temamøder i fagforeningen o. lign.	Tildeling af opgaver	Observation under udførelse		7-9

75		Skrive indlæg til fagblade, personaleblade, dagspresse eller tilsvarende i elektroniske medier	Kursus Teoretisk undervisning og/eller tildeling af opgaver	Godkendt Kursus		
76		Håndtere henvendelser fra pressen om arbejds- og miljømedicinske problemstillinger	Kursus Teoretisk undervisning og/eller tildeling af opgaver	Godkendt Kursus		

1.1.3 Obligatorisk forskningstræning

Beskrivelsen forefindes på www.dasam.dk under speciallægeuddannelse

Gennemførelse af forsknings- og udviklingsopgaver

Det arbejdsmedicinske projekt

Den uddannelsessøgende skal efter endt uddannelse

- have grundlæggende kendskab til både kvalitative og kvantitative metoder.
- have indsigt i forskningsmetodernes anvendelighed til at belyse forskellige problemstillinger.
- kunne anvende epidemiologiske termer
- kunne udtrække relevant viden fra videnskabelig litteratur, der har brugt anerkendte forskningsmetoder
- kunne anvende basale videnskabelige metoder inden for arbejds- og miljømedicinsk forskning.

Den uddannelsessøgende skal gennemføre et arbejdsmedicinsk projekt. Projektet kan baseres på allerede indsamlede data, der er egnede til belysning af bestemte hypoteser. Den uddannelsessøgende skal selvstændigt foretage simple analyser vedrørende sammenhænge i data, der belyser de opstillede hypoteser. Projektet skal afrapporteres på et niveau, der svarer til kravene i peer-reviewede tidsskrifter. Kasuistikker er sædvanligvis ikke tilstrækkeligt.

Kompetencer			Læringsstrategi(er), anbefaling	Kompetencevurderingsmetode(r), obligatorisk(e)		
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusive lægeroller)				
		Akademiker / forsker og underviser			1	6
77	Forskning	Under vejledning formulere en videnskabelig hypotese og planlægge, gennemføre og af-rapportere et arbejdsmedicinsk projekt, der belyser hypotesen.	Selvstudium Mesterlære Teoretisk undervisning Kursus Kursus i forskningstræning	Godkendt kursus Evaluering af det arbejdsmedicinske projekt foretages af én af specialets kliniske professorer.		10-12
		Kommunikator			1	6
78	Foredrag	Holde foredrag om et videnskabeligt emne med anvendelse af relevante redskaber	Mesterlære Teoretisk undervisning	Observation Godkendt Kompetencekort 13		10-12 10-12

3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder samt hvordan de anførte kompetencevurderingsmetoder skal anvendes på det enkelte ansættelsessted

1. ansættelse: Arbejdsmedicinsk Klinik, Aarhus Universitetshospital

Læringsmetoder

Generelt gives mundtlig og skriftlig supervision før og efter patientundersøgelse enten af klinisk vejleder eller af anden speciallæge. Uddannelsesansvarlig overlæge (UAO) og klinisk vejleder sørger for, at rammerne for dette er til stede.

- Mesterlære i klinisk arbejde
Mesterlære er en form for reflekterende læring, der ikke bygger på en adskillelse mellem læring og anvendelse af det lærte. Den foregår gennem deltagelse i et praksisfællesskab på Arbejdsmedicinsk klinik. Den medfører gensidige forpligtelser for mester og lærling og foregår i en længere periode. Mesterlære er således mere end imitation af en mere erfaren kollegas adfærd. Vi lægger stor vægt på at udnytte krydsningspunkter mellem yngre og ældre klinikere til mesterlære. Dette gælder såvel konferencer, planlægning af patientforløb og telefonvagt. Den erfarne læge er ansvarlig for at invitere uddannelseslægen med.
- Tildeling af opgaver
Uddannelseslægen tildeles mindre interne opgaver på Arbejdsmedicinsk klinik, herunder intern undervisning, udarbejdelse af interne instrukser eller fremlæggelse af artikel. Det er hovedvejleders ansvar at sikre at uddannelseslægen tildeles den slags opgaver. Arbejdsmedicinsk klinik får en række opgaver som løses sammen med eksterne samarbejdspartnere, herunder fælles møder, konferencer, udarbejdelse af kliniske og virksomhedsrettede retningslinjer. Uddannelseslægen bliver Arbejdsmedicinsk kliniks repræsentant med en ældre kolleger som sparringspartner. Uddannelseslægen udfører den kliniske eller virksomhedsrettede opgave superviseret af en mere erfaren læge. Det er afgørende, at såvel uddannelseslægen og den superviserende læge har afsat tid til supervisionen. Den læge som modtager en opgave er ansvarlig for at videregive opgaven til uddannelseslægen.
- Selvstudium
Uddannelseslægen søger og anvender tilgængelig, relevant, opdateret viden fra opslagsværker, faglige og/eller administrative instanser, ARMONI, videnskabelige databaser etc. Denne tilgang til arbejdet danner grund for at patientbehandlingen løbende kan tilpasses ny viden og kliniske vejledninger, og at uddannelseslægen vedvarende holder sin medicinske viden opdateret. Et godt eksempel er når uddannelseslægen begynder at undre sig over noget, fx et nyt syndrom eller et uventet klinisk forløb, og derefter søger litteratur eller følger op på patienten. Det er uddannelseslægens ansvar at få passet selvstudium ind i arbejdsdagen.
- Kurser
De obligatoriske specialespecifikke teoretiske kurser udgør 210 kursustimer fordelt over hele hoveduddannelsesforløbet. Beskrivelsen af kurserne findes på www.dasam.dk. I Videreuddannelsesregion Nord og Syd samarbejdes om at afholde 4 årlige "returdage" i fast rotation mellem de i alt 5 arbejdsmedicinske klinikker. Her er fokus lagt på kliniske kompetencer for både introduktions- og hoveduddannelseslæger, som hovedregel i kombination med et virksomhedsbesøg arrangeret af den planlæggende afdeling. UAO har ansvar for at

gøre uddannelseslægen opmærksom på hvornår "returdagene" foregår.

Derudover deltager uddannelseslægen i relevante ad hoc kurser i løbet af de 12 måneder.

Ad-hoc kurser aftales med UAO.

- **Planlægge og gennemføre virksomhedsbesøg**
Uddannelseslægen gennemfører sammen med Arbejdstilsynet (AT) 10-15 arbejdspladsbesøg. Disse er beskrevet i en samarbejdsaftale med AT. Besøgene kan falde enten i den første eller den sidste arbejdsmedicinske ansættelse (1. eller 6. ansættelse). UAO har ansvar for at knytte kontakt mellem AT og uddannelseslægen. Hvert besøg afsluttes med en skriftlig rapport som godkendes af UAO.
Herudover skal uddannelseslægen sammen med vejleder planlægge og udføre i alt 5 virksomhedsbesøg som er nødvendige for at kunne gennemføre den nødvendige årsags- eller risikovurdering i forbindelse med patientsager.
- **Teoretisk undervisning**
Den teoretiske undervisning er indeholdt i de månedlige lægefaggruppemøder, hvor det forventes at uddannelseslægen selv fungerer som fremlægger 3-4 gange i løbet af de 12 måneder.

Kompetencevurderingsmetoder

Kompetencevurdering sker løbende. Hovedvejleder og de enkelte kliniske vejledere vurderer kompetencer i de enkelte læringssituationer. Enhver læge, som er senior i forhold til uddannelseslægen er en klinisk vejleder. Uddannelseslægen siger selv til, når han eller hun er klar til at blive kompetencevurderet. Alle kompetencevurderingsmetoder i målbeskrivelsen, afsnit 3.3.3, kan anvendes.

- **Observation under udførelse af opgaver**
Overværelse af journaloptagelser ved speciallæge samt journaloptagelser under overværelse af speciallæge.
- **Gennemgang af patientforløb**
Speciallæge i arbejdsmedicin gennemgår alle akter i konkrete patientsager.
- **Vurdering af gennemført opgave**
Klinisk vejleder vurderer om de konkrete mål er opfyldt for uddannelseslægen ved at drøfte gennemførte opgaver med medarbejdere på klinikken. Skriftlige (fx virksomhedsrapport) eller mundtlige (fx foredrag) opgaver fra uddannelseslægen vurderes af speciallæge. Uddannelseslægens vidensniveau indenfor det konkrete område vurderes ved konferencer, patientfremlæggelse samt ved de rutinemæssige journalgennemgange ved speciallæge.
- **Godkendt kursus**
Kurser attesteres i logbogen (evt. ved kursusbevis) af et medlem af kursusledelsen efter gennemført kursus.
- **Godkendt kompetencekort**
Godkendelse af kompetencekort 6, 7 og 10. Kompetencekortene godkendes af hovedvejleder.

2. ansættelse: Lungemedicinsk afdeling, Aalborg Universitetshospital

Læringsmetoder

- Mesterlære

Den kliniske beslutningsproces er selve kernen af den lægefaglighed, der udmøntes i den medicinske ekspertrolle. Betingelsen for at denne faglige udvikling kan finde sted er, at lægen eksponeres for et stort antal konkrete patientsituationer, hvor den kliniske beslutningsproces kan øves under klinisk vejledning. Eksponering foregår gennem det daglige arbejde med akutte patienter i vagttiden, de indlagte patienter på stuegang og arbejdet med patienter i ambulatoriet. Uddannelseslægen arbejder i tæt samarbejde med senior kollega, således at enhver klinisk funktion kan udnyttes til læring. Læring og supervision kan fungere på forskellige niveauer, afhængigt af uddannelseslægens kompetenceniveau. Ved oplæring i kliniske procedurer, sker der en struktureret oplæring og supervision af mere erfarne kolleger.

- Selvstudium

En vigtig forudsætning for at udvikle den kliniske beslutningsproces (medicinsk ekspert) er også at foretage selvstudium i den faglige litteratur med fokus på det daglige kliniske arbejde. Desuden opslag i ARMONI.

Kompetencevurderingsmetoder

- Observation under udførelse af opgaver

Alle læger, der er seniorer ift. pågældende uddannelseslæge, med autorisation til selvstændigt virke, kan i konkrete tilfælde fungere som kliniske vejledere, og dermed observere og godkende erhvervede praktiske og teoretiske kompetencer. Kun speciallæger kan give den endelige godkendelse af uddannelseslægens opnåede kompetencer. Kliniske procedurer evalueres under udøvelse af proceduren som struktureret klinisk observation. Uddannelseslægen sikrer at kompetencerne løbende evalueres og godkendes som anført i checklisten. Kommunikator kompetencerne vurderes også ved struktureret klinisk observation i forbindelse med stuegang, vagtarbejde og vagtkonferencer – inklusiv fremlæggelse af dagens kliniske case.

- Gennemgang af patientforløb

Audit af journaler og udskrivningsnotater finder sted efter aftale med vejleder. Det er vigtigt at uddannelseslægen er forberedt til samtalerne med patientcases til journalaudit. Uddannelseslægen udvælger selv journaler fra de anførte diagnoser/tilstande i det kliniske arbejde til struktureret gennemgang med hoved- eller klinisk vejleder.

- Godkendt kompetencekort

Godkendelse af kompetencekort 1. Kompetencekortene godkendes af hovedvejleder.

3. ansættelse: Reumatologisk afdeling, Aalborg Universitetshospital

Læringsmetoder

- Mesterlære
Mesterlære bygger på et arbejdsbaseret praksisfællesskab, dvs. at mindre erfarne arbejder sammen med mere erfarne og lærer gennem iagttagelse, refleksion og diskussion. Der arbejdes med mesterlæreprincippet i Diskus-ambulatoriet samt i forbindelse med stuegang. Praktiske procedurer indlæres oftest efter dette princip.
- Selvstudium
Det er vigtigt løbende at læse faglitteratur, som minimum inden for afdelingens hovedfunktioner, samt områder der dækker de øvrige minimumskompetencer. Afdelingen har flere bøger inden for specialerne, der er let adgang til bibliotek i øvrigt.
Der er fri adgang til tidsskrifter, hvorfor det forventes at lægen orienterer sig inden for de største medicinske tidsskrifter samt grenspeciale relevante tidsskrifter- dette aftales nærmere ved udfærdigelse af uddannelsesplan. Desuden opslag i ARMONI.

Kompetencevurderingsmetoder

Vurdering af kvalifikationer skal ske løbende gennem uddannelsesforløbet, således at de enkelte punkter og tidshorisont for opnåelsen af disse er et vigtigt punkt i udarbejdelsen af den individuelle uddannelsesplan. Det er uddannelseslægen og dennes hovedvejleder, der ved de formaliserede vejledersamtaler sikrer, at kompetencerne bliver opnået inden for den normerede tid. Det skal understreges at kompetencerne forventes underskrevet løbende og senest ved udgangen af ansættelsen.

- Observation under udførelse af opgaver
De kliniske kompetencer opnås under det daglige arbejde, både i forbindelse med vagt-, stuegangs- og ambulatoriefunktioner, og alle mere erfarne kollegaer fungerer her, som daglige kliniske vejledere. De daglige kliniske vejledere kan medvirke ved udfyldelse af kvalifikationskort mens hovedvejlederen underskriver det samlede kvalifikationskort.
- Gennemgang af patientforløb
Uddannelseslægen samler journaler/epikriser mhp. casebaseret gennemgang med vejleder. Uddannelseslægen kontakter vejleder, når der er samlet nok cases/epikriser til, at man kan få diskuteret et givent emne igennem og får således løbende godkendt kompetencerne.
- Godkendte kompetencekort
Godkendelse af kompetencekort for de specifikke ledundersøgelser samt kompetencekort 2 og 3. Kompetencekortene godkendes af hovedvejleder.

4. ansættelse: Klinik Syd, Aalborg Universitetshospital - Psykiatrien

Nye uddannelseslæger deltager i 3 dages introduktion, hvor den ene dag omhandler emnerne: de psykiatriske diagnoser, håndtering af den akutte patient og psykiatriloven.

- Mesterlære
Læringen sker hovedsageligt ved at uddannelseslægen under supervision har selvstændigt patientarbejde. Der er dagligt supervision/vejledning ved seniore læger på alle sengeafsnit og i ambulatorier.
I forvagten tager uddannelseslægen imod nye patienter og visiterer i Psykiatrisk skadestue i samarbejde med bagvagten. Uddannelseslægen vurderer selv, i hvilket omfang bagvagten skal inddrages.
- Selvstudium
Opslag i lærebog, gennemgang af relevante artikler og opslag i ARMONI.

Kompetencevurderingsmetoder

Hovedvejleder gennemgår ved regelmæssige samtaler med uddannelseslægen logbogens kompetencer og vurderer sammen med uddannelseslægen, hvor langt uddannelseslægen er i den individuelle uddannelsesplan. Hovedvejleder hjælper med at tydeliggøre hvor den enkelte kompetencevurdering bedst kan foregå. Hovedvejleder søger løbende information hos den/de daglige kliniske vejledere om udviklingen i de enkelte kompetencer, ligesom daglig klinisk vejleder kontakter hovedvejleder, evt. via UAO, vedr. udviklingen i kompetencerne. Det er hovedvejleder som endeligt godkender den enkelte kompetence i logbogen. Hvis hovedvejleder ikke er identisk med daglig klinisk vejleder, må hovedvejleder indhente information fra daglig klinisk vejleder.

- Observation under gennemførelse af opgaver
Daglig klinisk vejleder bruger både "Struktureret kollegial bedømmelse" (når uddannelseslægen er direkte observeret ved patientsamtale, ved konference, ved stuegang, ved klinik, ved pårørendesamtale m.m.) og faglig feedback på uddannelseslægens mundtlige og skriftlige fremstilling (fx behandlingsplaner, epikriser, patientbeskrivelser).
Vedr. kliniske færdigheder gives "Struktureret kollegial bedømmelse" af afsnittets overlæge eller øvrige seniore læger i forhold til samtaleteknik.
- Gennemgang af patientforløb
Behandling af akutte patienter vil sædvanligvis foregå i vagten, og kompetencevurdering foregår i dagtiden i Psykiatrisk Skadestue, ved at overlægen overværer samtale og giver efterfølgende feedback i form af "Struktureret kollegial bedømmelse". Når uddannelseslægen er blevet mere erfaren, gives feedback på uddannelseslægens mundtlige beskrivelse, dels ved bagvagten, dels ved nærmeste daglige kliniske vejleder ved næste dags morgenkonference. Det samme foregår i sengeafsnit og ambulatorier, hvor uddannelseslægen deltager i opfølgende behandling. Her er det dels afsnittets overlæge, dels de øvrige seniore læger, der giver feedback, dels ved "Struktureret kollegial bedømmelse", dels ved respons på mundtlig beskrivelse og dels ved respons på journalnotater.
- Godkendt kompetencekort
Godkendelse af kompetencekort 4. Kompetencekortene godkendes af hovedvejleder.

5. ansættelse: Ikke-fastlagt klinisk ansættelse

Lærings- og kompetencevurderingsmetoder vil blive formuleret i det uddannelsesprogram, der udarbejdes i forbindelse med det konkrete valg af ansættelse.

6. ansættelse: Arbejdsmedicinsk Klinik, Aalborg Universitetshospital

Læringsmetoder

- Mesterlære i klinisk arbejde
Mesterlære i klinisk arbejde udføres sammen med vejleder i forbindelse med gennemgang af henvisninger, planlægning af patientforløb, patientundersøgelser, gennemlæsning af journaler, ad hoc supervision og konferencer, samt telefonvagt.
- Tildeling af opgaver
Uddannelseslægen tildeles mindre interne opgaver på Arbejdsmedicinsk klinik, herunder intern undervisning, udarbejdelse af interne instrukser eller fremlæggelse af artikel. Det er hovedvejleders ansvar at sikre at uddannelseslægen tildeles den slags opgaver.
Arbejdsmedicinsk klinik får en række opgaver som løses sammen med eksterne samarbejdspartnere, herunder møder, konferencer, udarbejdelse af kliniske og virksomhedsrettede retningslinjer. Uddannelseslægen bliver Arbejdsmedicinsk kliniks repræsentant med en ældre kolleger som sparringspartner. Uddannelseslægen udfører den kliniske eller virksomhedsrettede opgave superviseret af en mere erfaren læge. Det er afgørende, at uddannelseslægen og den superviserende læge har afsat tid til supervisionen. Den læge som modtager en opgave er ansvarlig for at videregive opgaven til uddannelseslægen.
- Selvstudium
Fortages løbende ved opslag i lærebog, ARMONI, databaser og på relevante hjemmesider som fx AT, AES og IARC og ved læsning af artikler i relevante tidsskrifter i abonnement. Det er uddannelseslægens ansvar at få passet selvstudium ind i arbejdsdagen.
- Kurser
De obligatoriske specialespecifikke teoretiske kurser udgør 210 kursustimer fordelt over hele hoveduddannelsesforløbet. Beskrivelsen af kurserne findes på www.dasam.dk.
I Videreuddannelsesregion Nord og Syd samarbejdes om at afholde 4 årlige "returdage" i fast rotation mellem de i alt 5 arbejdsmedicinske klinikker. Her er fokus lagt på kliniske kompetencer for både introduktions- og hoveduddannelseslæger, som hovedregel i kombination med et virksomhedsbesøg arrangeret af den planlæggende afdeling. UAO har ansvar for at gøre uddannelseslægen opmærksom på hvornår "returdagene" foregår.
Derudover deltager uddannelseslægen i relevante ad hoc kurser i løbet af de 12 måneder. Ad-hoc kurser aftales med UAO.
- Planlægge og gennemføre virksomhedsbesøg
Uddannelseslægen gennemfører sammen Arbejdstilsynet (AT) 10-15 arbejdspladsbesøg. Dette findes beskrevet i en samarbejdsaftale med AT. Besøgene kan falde enten i den første eller den sidste arbejdsmedicinske ansættelse (1. eller 6. ansættelse). Det er den uddannelsesansvarlige overlæges ansvar at knytte kontakt mellem AT og uddannelseslægen. Det er den uddannelsesansvarlige overlæge, der godkender uddannelsesopholdet ud fra den foreliggende dokumentation.

Herudover skal uddannelseslægen sammen med vejleder planlægge og udføre i alt 5 virksomhedsbesøg som er nødvendige for at kunne gennemføre den nødvendige årsags- eller risikovurdering i forbindelse med patientsager.

- Teoretisk undervisning
Systematisk gennemgang af pensum/lærebogen foregår som en kombination af cases og oplæg. UAO har ansvaret for planlægningen af den teoretiske undervisning.

Kompetencevurderingsmetoder

Vejledning og kompetencevurdering gøres løbende. Både klinisk vejleder og hovedvejleder kan tage initiativ til, at en kompetencevurdering skal gennemføres. Klinisk vejleder og hovedvejleder samarbejder løbende om den enkelte uddannelseslæge og skiftes fx til gennemlæsning af journaler. Hovedvejleder godkender endeligt den enkelte kompetence i logbogen. Dette foregår i dialog med uddannelseslægen i forbindelse med justerings- og afslutningssamtaler.

- Observation under udførelse af opgaver
Både klinisk vejleder og hovedvejleder foretager observation under udførelse af opgaver som patientundersøgelse og konferencefremlæggelse samt undervisning og virksomhedsbesøg.
- Gennemgang af patientforløb
Klinisk vejleder vurderer de kliniske kompetencer i forbindelse forberedelse af patienter, gennemlæsning af journal og på morgenkonference samt ved journalgennemgang efter behov.
- Vurdering af gennemført opgave
Klinisk vejleder vurderer om de konkrete mål med en opgave er opfyldt for uddannelseslægen ved at gennemgå skriftligt materiale som fx virksomhedsrapporter, gruppeundersøgelser og instrukser samt ved at drøfte gennemførte opgaver med de øvrige medarbejdere på klinikken.
- Godkendt kursus
Kurser attesteres i logbogen (evt. ved kursusbevis) af et medlem af kursusledelsen efter gennemført kursus
- Godkendt kompetencekort
Godkendelse af kompetencekort 8, 9, 11, 12 og 13. Kompetencekortene godkendes af hovedvejleder.

3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning

Specialespecifikke kurser

Disse er nationale og er beskrevet i målbeskrivelsen. De specialespecifikke kurser organiseres via specialeselskabet (www.dasam.dk).

For yderligere information henvises til det regionale videreuddannelsessekretariats hjemmeside www.videreuddannelsen-nord.dk og Sundhedsstyrelsens hjemmeside www.sst.dk.

Generelle kurser

De generelle kurser er overordnet beskrevet i målbeskrivelsen. Kurserne udmøntes og planlægges hovedsageligt regionalt, af det regionale videreuddannelsessekretariat og af Sundhedsstyrelsen. Der er derfor forskel på kursernes opbygning og varighed samt tilmeldingsprocedure. Lægen skal selv holde sig orienteret om de regionale vilkår, inklusiv vilkår for tilmelding.

For yderligere information henvises til det regionale videreuddannelsessekretariats hjemmeside www.videreuddannelsen-nord.dk og Sundhedsstyrelsens hjemmeside www.sst.dk.

Forskningstræning

De regionale følgegrupper / uddannelsesudvalg / -råd udarbejder i samarbejde med den postgraduate lektor en oversigt over forskningstræning, som findes på det regionale videreuddannelsessekretariats hjemmeside www.videreuddannelsen-nord.dk.

4. Uddannelsesvejledning

Under ansættelsen skal der gives uddannelsesvejledning som anført i målbeskrivelsen (www.sst.dk). Der skal efter behov tilbydes karrierevejledning og hjælp til specialevalg.

1. ansættelse: Arbejdsmedicinsk Klinik, Aarhus Universitetshospital

Organisering af den lægelige videreuddannelse

Det overordnede ansvar for uddannelsen i afdelingen varetages af UAO. Alle afdelingens speciallæger medvirker ved uddannelse af yngre læger i hoveduddannelsesstilling i arbejdsmedicin. Afdelingen har ansat en professor, der i samarbejde med universitetet og de kliniske lektorer, varetager de dertil knyttede opgaver.

Rammer for uddannelsesvejledning

Afdelingens overlæger og afdelingslæge tildeles vejlederfunktion efter anvisning. Vejlederen er den primære kontaktperson. Hver uddannelseslæge har mindst 2 forskellige kliniske vejledere i løbet af de 12 måneder. Alle vejledere har været på vejlederkursus.

Der afholdes obligatoriske samtaler mellem uddannelseslægen og UAO efter input fra vejleder i henhold til målbeskrivelsen, men der opfordres i øvrigt til samtaler efter behov. Der gennemføres 3 formelle samtaler (intro, justerings- og slutevaluerings samtale) i løbet af de 12 måneder med uddannelseslægen. Tidspunkt for samtalerne aftales løbende.

Klinikken anvender som skabelon for disse samtaler bilag A, AP, B, BP, C og CS fra Sundhedsstyrelsens 'Vejledning og evaluering i den lægelige videreuddannelse'.

Udarbejdelse af uddannelsesplan

Den individuelle uddannelsesplan er en obligatorisk del af introduktions-, justerings- og slutsamtalerne, som afholdes henholdsvis senest 14 dage efter ansættelsen, midtvejs heri og umiddelbart før afslutning. Uddannelsesplanen skal sendes i kopi til hovedvejleder og UAO efter hver samtale. Det er uddannelseslægens ansvar at den individuelle uddannelsesplan nedskrives og videresendes, enten i papirkopi eller elektronisk kopi. Der kan ved behov afholdes supplerende samtaler og den individuelle uddannelsesplan justeres i henhold til hertil.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Alle afdelingens læger fungerer som kliniske vejledere, og attestation for godkendt kompetence kan - hvor det giver faglig mening - opnås fra enhver af disse. Dette dog under forudsætning af, at den, der attesterer, har højere charge end uddannelseslægen.

Det understreges, at det er uddannelseslægen, der har hovedansvaret for, at samtlige kompetencer opnås og godkendes ved attestation.

2. ansættelse: Lungemedicinsk afdeling, Aalborg Universitetshospital

Organisering af den lægelige videreuddannelse

Uddannelseslægen får senest på første dag af ansættelsen tildelt en hovedvejleder af UAO. Det er et krav, for at varetage hovedvejlederfunktionen at pågældende har gennemgået vejlederkursus. Der er planlagt et obligatorisk introduktionsprogram for uddannelseslægen. Tilrettelæggelse af uddannelsesforløb foregår i et samspil mellem UAO, UKYL, hovedvejleder og afdelingsledelsen, Disse vil i samråd med skemaansvarlige – og med hovedvejlederen som ansvarshavende - tilse at arbejdstilrettelæggelsen tager hensyn til uddannelsesforløbet og TR at arbejdstilrettelæggelsen foregår i henhold til gældende overenskomst. Uddannelseskulturen i afdelingen tilskriver at alle ansatte i det daglige kan fungere som kliniske vejledere for relevante uddannelseslæger. UAO repræsenterer afdelingen i det regionale uddannelsesudvalg.

Rammer for uddannelsesvejledning

Samtaler mellem hovedvejleder og uddannelsessøgende afholdes som minimum 3 gange i løbet af ansættelsen. Ad hoc kan yderligere samtaler aftales undervejs. Introduktionssamtalerne bør finde sted inden for de første 14 dage efter ansættelsen. Uddannelseslægen sørger for, at samtalerne aftales i god tid, og de skal afholdes uden forstyrrelser fra det daglige arbejde. Ved samtalerne fokuseres foruden på opnåelse af delementerne i uddannelsen, på uddannelseslægens trivsel i afdelingen og uddannelsesforløbet generelt. Møderne afholdes inden for ordinær arbejdstid.

Udarbejdelse af uddannelsesplan

I forbindelse med Intro, midtvejs, og slutevalueringssamtalen udarbejdes og justeres den individuelle uddannelsesplan. Uddannelsesplanen beskriver hvordan uddannelseslægen skal arbejde for at nå målene med de læringsrammer der findes i afdelingen.

Delmål i uddannelsen præsenteres for UAO, som overvåger at skemalægningen af arbejdet tager hensyn til uddannelseselementet.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Alle lægeligt ansatte er potentielle kliniske vejledere på givet uddannelsesniveau. Endelig kompetencegodkendelse sker i samråd med hovedvejleder og arbejdstilrettelæggelsen foregår til stadighed i tæt samarbejde med hovedvejleder og UAO, med hovedvejlederen som ansvarshavende. Uddannelseskulturen i afdelingen tilskriver at feedback gives i uddannelsessituationen, som en debriefing af læringssituationen. Til opnåelse af specifikke færdigheder benyttes tilbud fra NordSim (www.NordSim.dk).

Konferencer/møder

Alle læger mødes dagligt til morgenkonference. Desuden afholdes månedligt lægemøde, med diskussion af faglige emner, ligesom der månedligt afholdes journal club. Der er undervisning 3 gange om ugen, 1 gang som Staff-meeting/klinik-undervisning, 2 gange internt i afdelingen.

3. ansættelse: Reumatologisk afdeling, Aalborg Universitetshospital

Organisering af den lægelige videreuddannelse

Afdelingen har to UAO. Skemalægning sker med UAO i samarbejde med den ledende sekretær/ledende overlæge. Alle læger varetager vejlederfunktion, og alle læger har mulighed for at være vejleder for en yngre kollega subsidiær tutor for medicinstuderende. Uddannelseslægen tildeles en vejleder forud for ansættelsen, og der afsættes tid til første vejledersamtale (Introduktionssamtalen).

Rammer for uddannelsesvejledning

Ved ansættelsen udsendes introduktionsprogram (skema). Der fastlægges introduktionssamtale med hovedvejleder i løbet af de første 2 uger. Afdelingen har samtaleark til alle samtaler med skabelon for samtaleens indhold og forløb. Ved introduktionssamtalen omtales tidligere karriereforløb, og der lægges konkret individuel uddannelsesplan for forløbet, ud fra de kompetencemål, der er angivet i målbeskrivelsen, samt evt. andre mål lægen måtte have.

Det planlagte forløb gennemgås og evt. justeringer foretages ud fra den enkeltes baggrund. Der lægges plan for kursusdeltagelse, evt. undervisnings- og forskningsopgaver. Der laves aftaler om konkrete vejledersamtaler, ca. hver 3. måned. Efter hver samtale laves skriftligt referat i samtale-skemaet. Alle samtaleark indsættes i uddannelsesmappen og uddannelseslægen lægger en kopi til UAO. (Slutsamtaleark kan efterfølgende med fordel medbringes ved næste stillings introduktionssamtale.)

Uddannelseslægen kan altid kontakte UAO hvis der er problemer af uddannelsesmæssig karakter under ansættelsen, der ikke kan løses alene via hovedvejlederen. UAPO kan også vælge at indgå i hovedvejledningen.

Reumatologisk afdeling har skemalagte tider til vejledersamtaler hver tirsdag kl. 14-15. Herudover kan undtagelsesvis bookes anden tid til samtale.

Udarbejdelse af uddannelsesplan

Se ovenfor.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Det formelle overordnede ansvar for den lægelige videreuddannelse i afdelingen ligger hos de to UAO sammen og ledende overlæge. Dette ansvar er dog i det daglige uddelegeret til uddannelseslægens vejleder: hovedvejlederen samt alle de ældre kolleger, der deltager i den daglige kliniske vejledning og evaluering: de kliniske vejledere.

Den kliniske vejledning vil foregå i de afsnit lægen, arbejder på i det daglige. Det er beskrevet ovenfor, hvordan der sikres god løbende supervision fra ældre kollegaer i sengeafsnit og ambulatorier samt af den løbende udvikling indenfor de ikke-medicinske kompetencer. Alle læger deltager i denne gensidige vejledning og feedback i den kliniske dagligdag, hvor kompetencer læres i henhold til den plan for fordeling af kompetencetilegnelse, der findes her i programmet.

Uddannelseslægen har 1 uddannelsesdag pr måned. Uddannelseslægen aftaler med vejlederne, hvad de enkelte uddannelsesdage anvendes til med udgangspunkt i uddannelseslægens uddannelsesplan.

Under uddannelsen skal der ske en løbende kompetenceudvikling, hvor mål fra uddannelsesplanen opnås i en fælles forløbende proces, og hvor de enkelte kompetencer tillægges med stigende kompleksitet.

Der fokuseres i det daglige på klinisk vejledning og feedback, samt optimering af evalueringerne. I dagstiden vil lægen blive superviseret af den/de speciallæger/senior læger inden for det reumatologiske speciale vedkommende arbejder sammen med, enten i sengeafsnit, hvor der oftest vil være speciallæge hele dagen, og der vil være både morgenkonference og middagskonference til diskussion af patienter og problemer med mulighed for vejledning og feedback på eget arbejde. Der vil desuden være rig mulighed for vejledning ved udførelse af procedurer. I ambulatorierne vil der være speciallæge tilstede, der kan vejlede (Havelågelægen). Herudover har ambulatoriet en daglig middagskonference, hvor problemer kan konfereres. Uddannelseslægen vil evt. få tutorfunktion for en medicinstuderende.

Konferencer/møder

Se ovenfor.

4. ansættelse: Klinik Syd, Aalborg Universitetshospital - Psykiatrien

Organisering af den lægelige videreuddannelse

Alle afdelinger har UAO og UKYL, der sikrer rammerne for uddannelse, vejledning og undervisning i afdelingerne.

Rammer for uddannelsesvejledning

Ved hver delansættelse gennemføres introduktionsprogram, ligesom der er udpeget en hovedvejleder. Introduktionen gennemføres inden for den første uge. Ud over intro-, justerings- og afslutningssamtaler afholdes løbende uformelle samtaler mellem vejledere og uddannelseslægen vedrørende kompetenceudvikling.

Udarbejdelse af uddannelsesplan

I løbet af de første 14 dage gennemføres introduktionssamtale og udarbejdes en uddannelsesplan for delansættelsen af uddannelseslægen og hovedvejleder. Denne godkendes af UAO.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Arbejdstilrettelæggelsen sikrer at den uddannelseslægen har mulighed for gennem rotation i afdelingen at opnå de krævede kompetencer.

Arbejdstilrettelæggelsen koordineres med skemalægger og sikrer at der er supervision af seniore læger.

Afdelingerne har desuden psykoterapeutisk ekspertise til supervision i den obligatoriske psykoterapeutiske uddannelse.

Konferencer/møder

Formålet med konferencerne er dels at kvalitetssikre patientforløbene og dels at fungere som læringsforum via fremlæggelse, drøftelse og mesterlære. Formålet med møderne er dels at sikre inddragelse af pårørende og kommunale kontaktpersoner og dels at fungere som læringsforum i patientkommunikation

5. ansættelse: Ikke-fastlagt klinisk ansættelse

Beskrivelse af, hvordan uddannelsesvejledningen kommer til at foregå i den ikke-fastlagte ansættelse vil blive formuleret i det uddannelsesprogram, der udarbejdes i forbindelse med det konkrete valg af ansættelse.

6. ansættelse: Arbejdsmedicinsk Klinik, Aalborg Universitetshospital

Organisering af den lægelige videreuddannelse

Arbejdsmedicinsk Klinik har en UAO og en UKYL. UAO og UKYL, som begge har vejlederkursus, skiftes om at være hovedvejleder og klinisk vejleder. Der er ingen TR eller uddannelsesudvalg på klinikken, men der er løbende dialog mellem UAO, UKYL og uddannelseslægen om arbejdstilrettelæggelsen.

Rammer for uddannelsesvejledning

Ud over intro-, justerings- og afslutningssamtaler afholdes løbende uformelle samtaler mellem vejledere og uddannelseslæge vedrørende kompetencer, herunder vejledning vedr. specialevalg og karrierevejledning.

Udarbejdelse af uddannelsesplan

Hovedvejleder udarbejder uddannelsesplan i forbindelse med introduktionssamtalen. UAO godkender uddannelsesplanen.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

UAO og UKYL skiftes om at være klinisk vejleder. Hovedvejleder godkender opnåede kompetencemål. Der er ingen speciel organisering ud over det som er beskrevet i pkt. 2.1. Kvalitetssikring af patientforløb og uddannelses fokuseret arbejdstilrettelæggelse går hånd i hånd. Den kliniske supervision og vejledning samt feedbackkulturen foregår på uddannelseslægens kontor og i konferencerum.

Konferencer/møder

Formålet med konferencerne er dels at kvalitetssikre patientforløbene og dels at fungere som læringsforum via fremlæggelse, drøftelse og mesterlære. Se i øvrigt pkt. 2.1.

5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Det fremgår af Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1706 af 20.12.2006 om de regionale råd for lægers videreuddannelse¹, at de regionale råd for lægers videreuddannelse skal sikre høj kvalitet i den lægelige videreuddannelse (kap. 1, § 2). Til løsning af denne opgave har Rådet flere redskaber, nemlig brugertilfredshed via yngre lægers evaluering af afdelingerne på evaluer.dk og inspektor-rapporter for alle afdelinger.

Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse i Videreuddannelsesregion Nord² (DRRLV) vil løbende følge disse evalueringer, ligesom det forventes, at de diskuteres i de regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg³, hvor specialets postgraduate kliniske lektor (PKL) er formand⁴.

5.1 Evaluer.dk

Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse offentliggør yngre lægers evalueringer af uddannelsesstederne elektronisk via system på evaluer.dk.

Den enkelte uddannelsessøgende læge skal ved afslutning af hvert delforløb evaluere sit ophold, både hvad angår uddannelsesprogram, herunder uddannelsesplan samt uddannelsesstedet og dets læringsrammer. Evalueringen foregår via evaluer.dk, hvortil den yngre læge modtager log-in via mail fra Videreuddannelsessekretariatet. Alle de uddannelsessøgende lægers evalueringer af uddannelsesstederne kan følges via hjemmesiden www.evaluer.dk.

Den enkelte læges evaluering er anonym og dermed ikke offentligt tilgængelig. Derimod offentliggøres et gennemsnit for alle evalueringer på den uddannelsesgivende afdeling.

Uddannelsesansvarlige overlæger har adgang til at se enkeltevalueringer og prosatekst om uddannelsesstedet. For afdelingen er denne prosatekst oftest den mest givende og udviklende del af evalueringerne, mens pointevalueringerne mere tjener til sammenligning på tværs af afdelinger, specialer og hospitaler. Afdelingerne vil løbende anvende disse evalueringer i arbejdet på at forbedre den lægelige videreuddannelse.

5.2 Inspektorrapporter

Sundhedsstyrelsen⁵ står for inspektorordningen og udsender inspektorer til alle uddannelsesgivende afdelinger ca. hvert 4. år, samt udsender rapporter fra inspektorernes besøg. Det fremgår af Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1706 af 20.12.2006 om de regionale råd for lægers videreuddannelse (kap. 2, § 7), at DRRLV løbende skal vurdere den enkelte afdelings egnethed som uddannelsessted på baggrund af inspektorrapporterne. Ordningen er et væsentligt element i kvalitetsopfølgningen af den lægelige videreuddannelse på de enkelte hospitaler og afdelinger.

¹ www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=11069

² <http://www.videreuddannelsen-nord.dk/det-regionale-rad/>

³ <http://www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat-klinisk-lektor/uddannelsesudvalg/>

⁴ <http://www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat-klinisk-lektor/>

⁵ www.sst.dk/Uddannelse%20og%20autorisation/Inspektorordning.aspx

Inspektorrapporterne fremlægges løbende på møder i DRRLV, som via den Postgraduate Kliniske Lektor i de enkelte specialer følger op på inspektorrapporternes konklusioner og anbefalinger i samarbejde med ledelserne på afdelingerne og de uddannelsesansvarlige læger.

5.3 Regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg⁶

Uddannelsesudvalgene for de enkelte specialer har til formål at drøfte spørgsmål om specialets videreuddannelse på samtlige uddannelsessteder i Videreuddannelsesregionen, herunder at bidrage til sikring af en ensartet høj kvalitet i den lægelige videreuddannelse på alle uddannelsessteder for specialet. Uddannelsesudvalgene bør derfor løbende drøfte de enkelte afdelingers evalueringer og inspektorrapporter og følge op på disse via PKL i specialet, som også informerer DRRLV.

⁶ <http://www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat-klinisk-lektor/uddannelsesudvalg/>

6. Nyttige kontakter

Uddannelsesansvarlige overlæger

Der henvises til hjemmesiden for det enkelte ansættelsessted:

<http://www.aalborquh.rn.dk/afsnit-og-ambulatorier/arbejdsmedicinsk-klinik>

<http://www.aalborquh.rn.dk/afsnit-og-ambulatorier/lungemedicinsk-afdeling>

<http://www.aalborquh.rn.dk/Afsnit-og-ambulatorier/Reumatologisk-Afdeling/Afsnit/Reumatologisk-Dagafsnit>

<http://www.psykiatri.rn.dk/Genveje/Om-Psykiatrien/Klinikker/Klinik-Psykiatri-Syd.aspx>

Postgraduat klinisk lektor for denne uddannelse

Oversigt findes på [hjemmesiden](#) for Center for Medicinsk Uddannelse

Specialeselskabets hjemmeside

www.dasam.dk

Sundhedsstyrelsen

www.sst.dk

[Den lægelige videreuddannelse](#)

Regionale sekretariater for lægelig videreuddannelse

Videreuddannelsesregion Nord: www.videreuddannelsen-nord.dk

Videreuddannelsesregion Syd: www.videreuddannelsen-syd.dk

Videreuddannelsesregion Øst: www.laegeuddannelsen.dk

Andre

Lægeforeningens karriererådgivning ([Karrierecoaching](#))